

81. évfolyam, 3. szám.
2016. január 24.

Martin Luther King
ma is élő üzenete

Erő a szeretethez

23. oldal

evangélikus

élet

Kéthetente megjelenő magazin | evangelikus.hu

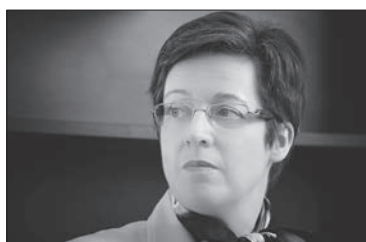
Evangélikusok a panelrengetegben

Nem sok evangélikus gyülekezet mondhatja el magáról, hogy Blaha Lujza szerezte vissza a templomát. Valójában az újpesti az egyetlen. Budapest IV. kerület-

nek evangélikusaira azonban nemcsak ezért érdemes odafigyelni, hanem azért is, mert kitartó munkával és sikeresen építik egyre nagyobbra a gyülekezetet a panelrengetegben.

Három nap az összetartozás jegyében

Olyan jó hangulatú együttlét ez a találkozó, ahol azonos identitású emberek örömmel élhetik meg az összetartozás élményét – így foglalta össze „A föld

sója” találkozó lényegét Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetője, akit a júliusban megrendezendő eseményről kérdeztünk.

Aki színházat álmodott az evangéliumnak

„Udvaros Béla a színház ötletével és megvalósításával egyházaink rendszer-
változás utáni történetének különleges színfoltját hozta létre, amely magas szinten

szolgált az evangélium üzenetének a kultúrán keresztüli hirdetését.” Az evangélium üzenete tizennyolc esztendő alatt huszónhét színmű színrevitelében öltött testet.

Átváltozás

Elénk tesznek egy fotót, amelyről egy angyali szépségű, gyaníthatóan roma származású, félszeg kislány tekint ránk. Megtudjuk, hogy a hároméves gyermek még nem szobatiszta, lényegében nem tud beszélni, és nincs olyan szakember, aki felelősséggel azt merné állítani, hogy valaha is maga mögött hagyja majd ezeket a problémákat. Tessék dönteni: kell, vagy sem?

Előlegezett bizalom

Az utóbbi másfél évtizedben minden év végeztével fájdalmasan állapítottuk meg, hogy az új esztendőben mennyivel kevesebb olvasóval indulhatunk. Év végén sokan azok közül, akiknek lejárt az előfizetése, nem újítták meg, mert nem tehetők vagy nem akarták. Akadtak persze minden év elején új előfizetők is, de ők mindig kevesebben voltak...

Tavaly ritka ajándékot kapott karácsonyra az Evangélikus Élet szerkesztősége és kiadója. Olyan ajándékot, amelynél értékesebbet egy lap nem nagyon kaphat. Ráadásul sokaktól. Sőt az ajándék különlegessége éppen abban rejlik, hogy többen „adták össze”. A régi és az új olvasók. Másfél évtized alatt először történt meg, hogy a lapot lemondók (vagy előfizetésüket meg nem újíttók) és az új előfizetők száma kiegyenlítette egymást. Ráadásul mindez akkor történt, amikor még csak hírből ismerhették a „magazinosodó” Evangélikus Életet.

Ismeretlenül is bizalmat szavaztak tehát lapunknak, az átalakításnak, a megújulásnak. Sőt még ennél is többet adtak olvasóink. Egészen meglepő módon az új előfizetési ciklust tekintve nem-hogy rövidültek volna az előfizetési időszakok, hanem összességében hosszabbodtak. Vagyis azok közül, akik eddig negyedévre fizettek elő, sokan fél évre köteleződtek el, a félvekes pedig egy egész évre. Mintha olvasóink még nálunk is sokkal jobban tudnák, hogy a megújulás folyamat, és érdemes megadni azt a kifizető időt, amelyet persze mi is annyira szeretnénk siettetni.

Talán sokan átéltük már többször is, hogy egy jól eltalált ajándék mennyire meg tud erősíteni egy-egy kapcsolatot. Mert a legszébb formában „tárgyasul” mindaz, amit az ajándékozó ki akar fejteni a megajándékozott felé. A megajándékozott pedig felfedezheti a „tárgy” mögött azt az igazi kincset, amelyet az ajándékozó ki akart fejteni.

Szerkesztőség és kiadó nagyon „eltalált” ajándékot kapott az olvasóktól. A bizalmat, a megelőlegezett, józan bizalmat. Nem is tehetünk mást, mint hogy a megajándékozottság örömeiben igyekszünk viszonzni, értékes ajándékot adni (két) hétről hétre.

Köszönjük!

● KENDEH K. PÉTER, a Luther Kiadó igazgatója

Oratio œcumenica

Szerető mennyei Atyánk! Hálával áldunk, mert mindig adtál olyanokat, akik hirdették a te akaratodat, építették országodat, hogy növekedhessünk a hitben és a benned való igaz közösségben. Köszönjük, hogy ma is kerestél igéden és szolgáládon keresztül.

Kérünk, segíts, hogy életünk viharai-
ban vagy unott hétköznapjaiban ne az
emberi szavakban, ne az emberi telje-
sítményekben keressük a megnyugvást
és a megújító erőt, hanem abban az
örömhírben, amelyet te adtál nekünk.
Kérünk, adj mindannyiunknak növe-
kedést a benned való hitben és szere-
tetben, hogy megálljunk a minket érő
kísértésekben. Segíts, hogy meg tudjunk
szabadulni önző vágyaink hajszolásától.

Kérünk, igéd világosságával állj a ké-
telkedők, a reményüket veszítették, a bi-
zonytalankodók mellé, hogy rád találva
egyenes és világos úton járhassanak. Kö-
nyörgünk, légy a betegek, a szomorko-
dók gyógyítója és megerősítője.

Te látod, Urunk, hogy a gyűlölet,
az önzés hogyan képes megrontani az
emberiség életét. Könyörgünk, szánd
meg ezt a világot. Teremts igazi bé-
kességet – elolva a gyűlölet, az önzés
tüzét – a családokban, nemzedékek és
nemzetek között!

Könyörgünk egyházunkért. Kérünk,
segíts, hogy képesek legyünk a benned
való bizalom és igéd útmutatása szerint
megharcolni döntéseinket. Ne engedd,
hogy téged elfelejtő, veled nem számo-
ló rutinná váljon az, ahogy egyházunk,
gyülekezetünk életét alakítjuk a magunk
területén. Segíts megszabadulni emberi
szembenállásainktól, sértettséginktől,
egyházadhoz méltatlan indulatainktól,
tetteinktől, szavainktól. Kérünk, adj va-
lódi elszánást a rólad szóló bizonyoságté-
telre és országod építésére.

Köszönjük, hogy meghallgatod imá-
ságunkat, és bízhatunk abban, hogy ké-
réseinket meghaladó módon viselsz
gondot rólunk, szereteteinkről és az
egész világról. Köszönjük, hogy Urunk
vagy, és Ura vagy az egész mindenség-
nek, és hogy uralmad egykor teljessé-
re jut mindenekben. Ámen.

Nekünk is öröm...

Zala megye az evangélikus felekezet szempontjából szórvány-
megyének számít. Kisebbségi helyzetünkből adódóan az átlagos-
nál nagyobb figyelemmel – együtt érző szeretettel – követjük
gyülekezeteink és hittestvéreink sorsát. Mély lelki fájdalom-
mal vesszük tudomásul, hogy nagy múltú falusi gyülekezeteink
megfogyatkoztak.

Az 1600 körül alakult Surdon az elmúlt népszámláláskor 270-
en vallották magukat evangélikusnak. Városainkban pedig ki-
csi a számarányunk. Legtöbben Nagykanizsán és Zalaegerszegen
élnek. A hatvanezer lakosú megyeszékhelyen közel ezren lak-
nak, s többségük az ország legkülönbözőbb vidékéről került a
Zala folyó bal partján, dombok között, tágas völgyben fekvő
városba. Evangélikus gyülekezete 1902-ben alakult. De tagjai
lokálpatrióták. Maguknak érzik a várost és a gyülekezetet is.

Advent utolsó szombatján a város kilenc köztisztviselőben álló
polgára és egy közösség részesült a tekintélyes Zalaegersze-
gért díjban. Zalaegerszeg és megyénk – sőt országunk – evan-
gélikusai számára azonban ez többet jelenthet egy híradásnál,
mert a kilenc személy közül ketten evangélikus egyházunknak
is példamutató tagjai.

Kiss Bódog Zoltán, a Zala Megyei Közgyűlés nyugalmazott
elnöke, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége Zala Megyei
Szervezetének elnöke (jobb oldali képünkön) a megye és a vá-
ros fejlődése érdekében végzett tevékenységével és a közösségi
életben való aktív részvételével, Szabó Vilmos nyugalmazott
evangélikus lelkész Egerszeg vallásos életében tizennégy éven
át kifejtett munkájával érdemelte ki az elismerést.

A kertészmérnök végzettségű Kiss Bódog Zoltán evangélikus
identitásáról tudni kell, hogy 1986-tól különböző tisztségeket
betöltve szolgálja egyházunkat. Egy ciklusban a zsinat tagja
is volt. Jelenleg egyházközségi és egyházmegyei másodfelü-
gyelő és az országos egyházi bíróság tagja. A díjátadás után a
következő szavakkal foglalta össze életútját: „A konzervatív-
keresztény értékrend érvényre juttatása hatotta át magán- és
közéleti tevékenységem minden óráját.”

Szabó Vilmos így vallott: „Egy lelkész a gyülekezetét, tá-
gabb közösségét, városát akkor szolgálja legjobban, ha elvégzi
feladatát. Ez akkor sikerül, ha az evangélium hirdetésekor a
hallgatói megértik, hogy Jézus Krisztus által van bűneikre
bocsánat, s ezzel várományosai lehetnek az örök életnek.”

● DR. JÁNI JÁNOS

Dr. Békefy Lajos

SPIRITUÁLIS ÚTRAVALÓ

2016-RA

A 23. ZSOLTÁR NYOMÁN

Még ha nem is tudnám,
hol talál majd nyugalmat lelkem
e gonosz időkben,
és ha arcomat sűrű homály borítaná el,
gond, csalódás, megrettenés felhője,
s ha napszálltakor is nyugtalan lenne a szívem,
tudom, tudom, tudom,
Te fogsz akkor is majd
jótevő kezeddel
betakarni, megnyugtatni engem.
Irgalmaid árnyékában rejts hát el engem,
mikor nem lesz menedékem.
Jóságod legyen lelkem védőpajzsa,
sebeimre gyógyír Igéd balzsama.
Mert ha kelet felé megyek, ott vagy,
ha nyugat felé, ott is észreveszlek,
ha északon működsz, meglátlak Uram,
ha délre fordulok, ott is látom áldó kezed.
Tied ez életem kettőezer-tizenhatban,
mint volt kezdetben, s lesz a végen,
ha majd zarándokutamat itt bevégezem,
meghallván fenséges égi zenédet.
Addig is, mindvégig ezt kérem:
Jó Uram, én Istenem,
nyugtasd meg magaddal
zaklatott szívem.
Ámen.

Hetvened vasárnap – Jer 9,22-23

A dicsekvés útvesztője

Két kisgyerek beszélget:

– Az én apukám nagyon gazdag ember! Van tíz lóva, öt autója és öt repülője.

– Miért, mi a te apukád? – kérdezi a másik.

Mire az első kicsit elgondolkodva:

– Hát... körhintás.

Vágy az elismerésre. Nincs olyan ember, aki ne hallott volna már valakit dicsekedni. De talán azt is ki lehet jelteni, hogy olyan ember sincs, aki ne dicsekedett volna legalább egyszer életében. Ez egyszerűen benne van az énünkben, az emberi mivoltunkban.

Amikor dicsekszünk, akkor a dolgokat, a tudásunkat, az események leírását, a birtokunkban lévő eszközöket, saját magunkat úgy jellemezzük, hogy azzal nagyobbak, jobbnak és többnek látsszunk. Bennünk van a vágy, hogy valamivel kiemelkedjünk a tömegeből. Szeretnénk, ha valami miatt tisztelnének minket, sőt akár azt is szeretnénk elérni, ha lenne valami, amiért irigykedve néznének ránk. A magunkat kedvező helyzetbe hozó szavak és cselekedetek mögött a kiapadhatatlan vágy érzése áll. Vágyakozunk arra, hogy megfeleljünk, hogy legyen ránk szükség, hogy megdicsérjenek, értékeljenek, hogy szeressenek bennünket.

Más tollával... „Dicsekedhetik-e a fejsze azzal szemben, aki vág vele? Fontosabb-e a fűrész annál, aki húzza? Mintha a bot suhogtatná azt, aki fölvette, és a vessző venné föl azt, aki nem fából van!” (Ézs 10,15)

A helyes önértékelésre szükség van. Fontos felismerni, hogy valamiben jó vagyok, Isten bizonyos képességeket, talentumokat adott nekem. De jól használni a tudást, a hatalmat, a vagyont nem azt jelenti, hogy magamra akarom vonzani mindenkinék a figyelmét. Nem azt jelenti, hogy a világba kiáltom mindazt, amim van. Jézus kérte Máriát és a szolgákat, hogy senkinek se szóljanak a kánai menyegzőn végbement csodáról; többször kérte, hogy ne szóljanak a gyógyulásokról. Jézusnak lett volna alkalmunk és lehetősége dicsekedni tetteivel, csodáival, életével, mégsem tette.

Mivel szoktunk dicsekedni? Hatalom – talán ez az egyik leggyakoribb. Vágyunk az elismerésre, a hatalomra, amely irányít.

Kapcsolatok – vágyakozunk a megértő barátokra, a segítő családra, a szeretettel teli párkapcsolatra, a jó főnökre és a kedves szomszédra.

Tárgyak – vágyakozunk a legújabb, legmodernebb eszközök után.

Tudás – borzasztóan vágyunk arra, hogy sok információt tudjunk egymásról, a világról, az aktuális helyzetről. Vágyakozunk arra, hogy a tudásunk minden téren minél szélesebb horizonton mozogjon.

Vagyon – ki ne vágyakozna nagyobb vagyorra, hiszen az anyagi jólét biztonságot ad!

Ez a felsorolás arra enged következtetni, hogy a dicsekvés mögött mennyi igazi mély emberi probléma és vágy van. Ha valaki dicsekszik, ne csak a rosszat lássuk meg benne, hanem azt az emberi vágyat, hogy „értékes szeretnék lenni”. Sokszor kérkedünk azzal, amink van, hogy kiemeljük magunkat a tömegeből, hogy borsot törhessünk mások orra alá. Talán vágyunk arra, hogy irigyeljenek, azt akarjuk, hogy a másik vágyakozzon az után, ami nekünk adatott meg.

Hajlamosak vagyunk azonban olyan dolgokkal is dicsekedni, amelyeknek még csak a kapujában sem vagyunk. Dicsekszünk olyasmivel is, amit nem értünk el, nem a miénk, vagy közünk sincs hozzá. „Ne dicsekedj a holnapi nappal, mert nem tudod, mit hoz az a nap!” (Péld 27,1)

A külsőségekre, a látszatra adó világ azt sugallja, hogy akkor vagy igazán értékes, ha mindezek a birtokodban vannak. Jézus azonban elég értékesnek tart bennünket önmagunkban is. Értékesnek tart minket az ő szeretetére.

Dicsekedj azzal, amid nincs! Alázat. Fogadd el alázattal azt, amit kaptál, és azt is, amid nincs! Dicsekedj a gyengeségeiddel! Miért? Egyszerű a magyarázat: mert amikor a gyengeségünkkel dicsekszünk, akkor egyúttal Isten erejével is dicsekszünk. A dicsekvés útvesztőjéből erőtlenségeink, gyengeségeink felismerése által juthatunk ki. Amikor azzal dicsekszünk, amink nincs, ami hiányzik, akkor azzal dicsekszünk, hogy Isten be fogja tölteni minden szükségletünket az ő gazdagsága szerint. „Ha dicsekednem kell, gyengeségeimmel fogok dicsekedni.” (2Kor 11,30)

Dicsekedj azzal a kegyelemmel, amellyel a Mindenható megajándékozott, dicsekedj azzal a szeretettel, amellyel áldozatot hozott érted, és dicsekedj azzal a gondoskodással, amellyel elhordoz téged nap mint nap!

● SZLAUKÓ ORSOLYA

Imádkozzunk! Az erőtlenségünk, a gyengeségeink, a vágyaink azok, Urunk, amiket csak te tudsz betölteni. Kérünk téged, hogy oldozz fel bennünket a hatalomvágytól, a kérkedéstől, a bünöktől! Rád van szükségünk, egyedül rád, hogy valósággá váljon bennünk Jézus gondoskodó szeretete. Áldj meg minket! Ámen.

Evangélikusok a panelrengetegben

Tudatos gyülekezetépítés – riport Újpestről

Nem sok evangélikus gyülekezet mondhatja el magáról, hogy Blaha Lujza szerezte vissza a templomát. Valójában az újpesti az egyetlen. Budapest IV. kerületének evangélikusaira azonban nemcsak ezért érdemes odafigyelni, hanem azért is, mert kitartó munkával és sikeresen építik egyre nagyobbra a gyülekezetet a panelrengetegben.

Tízemeletes tömbházak árnyékában bújjik meg a Lebstück Mária utcában a kis rózsaszínes evangélikus templom, melynek 2002 óta Solymár Péter a lelkesze. „Mikor idekerültem, akkor is volt gyülekezeti élet, erős ifjúság, presbitérium. Tehát az a feladatunk, hogy az időről időre alakuló gyülekezetben folyamatosan keressük az újabb impulzusokat, lendületet adjunk, és ne fogyjunk. Áldás, mikor azért jelentkeznek teljesen ismeretlen családok, mert most fog születni gyermekük, és szeretnének új életet kezdeni. Gyülekezetünk egyik – mára már – alapcsaládja például Fabiny Tibor ajánlására jött el hozzánk. A gyerekek már itt keresztelkedtek, a nagymama pedig hetvenkét évesen itt konfirmált” – meséli Solymár Péter.

Változatos utakon érkező hívek

A tudatos gyülekezetépítő munka évekkal ezelőtt az *Új találkozások* elnevezésű, Tamás-mise jellegű zenés, ismerkedős, beszélgetős istentisztelettel indult. Ezt követte a „klasszikus módszer”, a hittanos gyerekek családjainak meglátogatása. Új lehetőségeket hoztak

FOTÓ: MAROSI NAGY LAJOS

a kötelező hittanórák, melyek egyik pozitív hozadéka, hogy vannak szülők, akik az iskolai óra után elhozzák a templomba is a gyerekeket. Először érkezett két gyermekével az az anyuka is, aki ottjártunkkor érdeklődött a gyülekezeti alkalmakról.

„Most volt egy újabb próbálkozásunk a hittanos szülőkre is gondolva. Kreatív alkalmat tartunk a gyerekeknek, amelyen kéthavonként játékos formában tanulhatnak a Szentírásról, és bibliai ismeretterjesztő, bibliaközösségi találkozást indítottunk a felnőtteknek, a végén pedig családi kvízzel zártunk” – árulja el a lelkész, majd hozzáteszi: egy-egy ilyen kreatív napra a meghívott nyolcvan családból húsz mindig el szokott jönni.

Domokos Judit és Tóth Olivér gyermekét, a hatéves Vencel Mórt éppen a gyülekezet 142. születésnapján keresztelték novemberben. Ez is jelzésértékű. Tóthék ugyanis Újlipótvárosban laknak, de a családi szálak generációk óta Újpesthez kötik őket. Az édesanya családja itt élt, volt presbiter is (Szecskó István) a családban. Már az első gyermeket is ide hozták megkeresztelni, mert mint Domokos Judit fogalmaz: „A szívünk, lelkünk ideköt!” Vencel már hatéves, de édesanyja elárulta, hogy bár rajtuk kívül álló egészségügyi okok miatt keresztelték „csak” most meg a kisfiút, mégsem bánja, hiszen így többet tudtak beszélgetni a keresztségről, jobban össze tudja kapcsolni gyermekét a gyülekezettel. „Itt mindig azt

éreztek, hogy a kis templom tele van fiatalokkal, Solymár Péter lelkész úr gondoskodik az utánpótlásról. A gyerekeknek folyamatosan programokat találnak ki, jó itt!”

„Az t valom egyfajta missziói stratégiának, hogy ha a hozzánk érkezőt mi Jézus szeretetével, megbocsátásával várjuk, akkor nem kell hozzátenni ehhez többet. Ilyenkor megkapjuk az áldást” – mondja Solymár Péter a távolról érkezőkről.

A gyülekezeti életben azonban sok függ az aktív segítségtől: a presbitérium húsz tagjától, egy tizenöt fős segítő körtől, valamint egy rendkívül lelkes felügyelőtől. A 2012 óta itt dolgozó Haba Gábor elárulta, hogy három-négy éve kezdtek neki igazán a munkának, mivel a százegyezes lélekszámú kerületben elenyészően kevés volt a templomba járó evangélikus hívek száma. A programok és a változás híre pedig, mint oly sok minden, szájhagyomány útján terjedt. A gyülekezeti tagok, ismerősök próbálták felhívni a figyelmüket azokra az evangélikus családokra, emberekre, akik valamilyen okból eltávolodtak az egyháztól. Az újpesti templomban így vasárnaponként nincs félház.

Haba Gábor Bártfai Barnabás huszonnégy éven át végzett felügyelői munkáját folytatta. Mint mondja, „a saját lokálpatriotizmusunkat kihasználva építjük a gyülekezetünket”.

A gyerekektől az idősekig

Havonta egyszer vasárnap délután van „tipegők istentisztelete” is Újpesten. Ide az egészen kicsiket hozhatják a szülők, és

A gyülekezet és a templom

Újpest község ötszáz evangélikus lakosa 1868-ban magániskolát alapított, ez lett a leányegyház alapja. 1874-ben vették fel az egyházközséget a pesti egyházba, majd ugyanebben az évben telket vásároltak a szabadságharc Mária főhadnagyáról, Lebstüek Máriáról elnevezett utcában, ahol 1875-ben meg is kezdték a templom építését. A templom és a paplak hitelből épült fel, és mivel nem tudták visszafizetni a részleteket, 1877–78-ban elárverezték a templomot.

Az épület Bezerédi Gyula szobrászművész műterme lett, a lakást és iskolát Ódry Lehel és Ódry Árpád színművészek vásárolták meg. Blaha Lujza, a nemzet csalogánya dalesteket tartott a bérbe vett teremben; a bevételét a templom visszavásárlására adva gyakorlatilag „visszaénekelte” az épületet a gyülekezet számára.

1883-ban újra megalakult a presbitérium, Freyler Soma lévita tanító vezetésével. Az elárverezett egyházi épületet Reich Sándor lelkész szerezte vissza. A gyülekezet növekedett, és Geduly Lajos negyvenkét évnyi hűséges munkája által lelkileg és anyagilag is megerősödött. A templomot 1909-ben kibővítették, és új parókiát is vásároltak.

A második világháborúban a templom tornyában, padlásán és orgonájában üldözötteket bújtattak. A harcok folyamán a homlokzatot telitalálat érte. Az újjáépítést a gyülekezet saját erőből oldotta meg, de a színes üvegablakok elpusztultak. 1945-ben a szovjet hadsereg szándékos pusztítása a lángok martalékává tette az egyházközség teljes archívumát, elégették pótolhatatlan iratait, tervrajzait. A háború pusztítása után id. Blázy Lajost hívta meg a gyülekezet lelkipásztornak, akit fia követett a szószéken. Blázy Lajos negyven éven keresztül hűségesen szolgált. 2002 óta Solymár Péter vezeti lelkészként a gyülekezetet.

FÓKUSZ TAMÁS

együtt tartanak velük egy különleges istentiszteletet. „Úgy gondolom, hogy erre jönnek olyan szülők is, akik templomba amúgy nem járnának. A templomi rész fél óra, a gyülekezeti teremben zajló rész pedig van, hogy két órán át is tart, mint egyfajta házaskör. Úgy tűnik, ha az emberek már az elején megszeretik a templomot, akkor ennek megtartó ereje van. A babamama kör az anyukáknak egy külön alkalom, de fontos, hogy apukás foglalkozás is legyen jelen a gyülekezet életében” – teszi hozzá a lelkész.

Emellett van ifjúsági alkalom, hölgykószorú, bibliaóra, és az idősokkal is meg kell találni a hangot, mert nem is gondolnánk, hogy a panellakásokba gubózó nyugdíja-

sok már milyen nehezen mozdíthatók ki egy-egy istentiszteletre. „Próbáljuk újra személyes látogatásokkal megszólítani őket. Meglepő, hogy olykor már az idősök sem igénylik a találkozást, mert már bekerültek egy csapdába, és abból nagyon nehéz kijönni” – tudjuk meg Solymár Pétertől.

Haba Gábor felügyelő azonban azt is elárulta, hogy a kerület peremén, Káposztásmegyeren is felvették a kapcsolatot a hívőkkel. Miután ott nincs templomuk, fontos volt, hogy a katolikus és a református testvérek befogadták az evangélikus istentiszteletet. Mára az idős templomlátogatók mellett már öt család jár stabilan a káposztásmegyeri művelődési házba.

Ám emögött komoly munka áll. Az evangélikusok felkutatására az első lépés egy Kaláka-koncert volt Káposztásmegyeren. „Lehetőségünk lett volna templomot építeni Káposztásmegyeren, de nincs annál szomorúbb, mikor egy nem létező közösségnek építünk, és vasárnaponként üres a templom, ezért megköszöntük a lehetőséget, és inkább a gyülekezetiépítésbe fektettük azt az energiát, amelyet a templomépítésre fordítottunk volna” – mesélte Haba Gábor.

Solymár Péter lelkész ehhez hozzátéve azt mondta, még előttük áll az a fontos döntés, hogy a káposztásmegyerieket helyben erősítik tovább, vagy a Lebstűk Mária utcai templomba próbálják meg átszoktatni. De egyelőre még boldogok, hogy egyre több kisgyerek is jön, akár magától, a bibliaóra jellegű istentiszteletre a művelődési házba vagy a katolikus templom kápolnájában tartott alkalomra.

Nem hívők, koncertek és a Facebook

A nem hívőkkel való kapcsolatfelvétel általában az adventi időszakhoz kötődik, akkor Újpest központjában standdal és nagyszínpadi fellépéssel mutatkozhat be minden egyház, így az evangélikus is. Az énekkar adventi templomi koncertjeire is többségében nem a gyülekezeti tagok jönnek, hanem a zenekedvelők, akiket szintén próbál megszólítani a gyülekezet. Volt példa óriásplakátok kihelyezésére is, melynek következtében valóban jöttek új emberek, de így a legnehezebb hívekhez és keresők-höz szólni a tapasztalatok szerint.

És 2015-ben nem lehet eltekinteni a 21. századi közösségi médiától sem. Az újpesti evangélikusoknak is van Facebook-oldaluk. Sokan vannak, akik fontosnak tartják, hogy csatlakozzanak a virtuális közösséghez, annak ellenére, hogy nem járnak a templomba. Solymár Péter lelkész úgy fogalmaz: „Kétszázhetven követőnk van, és legalább nyolcvanról tényleg nem tudom, hogy kicsoda, mert talán régen járt ide templomba, de az a fontos, hogy kötődik hozzánk.”

A gyülekezetben sikerült elérni, hogy a személyes vagy politikai ellentétek sohase kapjanak teret, az újpesti munka sikerét pedig alázattal és örömmel látja Solymár Péter, aki szerint egyetlen dolog segíti a legjobban a gyülekezetiépítést: „Szeretni kell az embereket.”

● KÉZDI BEÁTA

Élet a bokortanyákon

A megújult Evangélikus Élet első, január 10-i számának címlapján megjelent fotográfia és az ahhoz kapcsolódó cikk indított arra, hogy a nyírségi tanyavilág evangélikusairól más szemzőgből írjak. Való igaz, hogy nem könnyű az élet a bokortanyákon, de azt gondolom, elmondható ez Magyarország számtalan más területéről, az elnéptelenedő alföldi tanyavilágról vagy a kistérségi falvakról is.

A bokortanyák jelenlegi helyzetét feltáró legújabb, sok kutatómunkára alapozott, százharminc oldalas könyvnek (Bácskainé Pristyák Erika: Életképes bokortanyák – A nyíregyházi bokortanyák differenciálódása az elmúlt évtizedekben, Nyíregyházi Főiskola, 2014), illetve Márkus Mihály A bokortanyák népe című, kétszázkilencven oldalas monográfiájának (az 1943-ban kiadott könyv reprintjét 2009-ben jelentette meg a Kelet Press – a szerk.) ismerete hasznos segítség lehet mindazoknak, akik betekintést szeretnének nyerni a nyírségi bokortanyák múltbeli és jelenlegi életébe.

A bokortanyák telepesei tót ajkú, evangélikus vallású családok voltak. Az evangélikusok aránya 1754–1848 között elérte a lakosság 80%-át (1754-ben 2500 fő élt ezen a területen, 1833-ban 17-18 ezer lakos). Erről a „virágzó” evangélikus múlt-ról tesz bizonyosságot az evangélikus Nagytemplom, mely valóban kövekből épült hitvallás elődeink hitéről és Istenhez való ragaszkodásáról.

Mára Nyíregyházán az evangélikusság aránya mindössze 7% a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es adatai szerint. Nyíregyházához 36 bokor tartozik, Nyírtelekhez 7, Nagycserkeszhez 15. A bokortanyák vallási összetétele is felhígult, de nem mindenhol, és elmondható, hogy a bokortanyák hozzávetőlegesen 60-70%-ban ma is evangélikusok által lakott terület.

Ezekben a kisebb-nagyobb bokrokban, amelyek között vannak fejlettek, fejlődők, stagnálók és sorvadók, több evangélikus lelkész is rendszeresen szolgál, és végez missziói munkát. Köztük Adámi László Vargabokorban, Dobó Dániel Cigánybokorban és Markóbokorban, Laborczi Géza és Kovács Erzsébet Benkő-, Vajda- és Salamonbokorban, Sztankó Gyöngyi Rozsrétszőlőn (Rozsrétbokorban), Zsarnai Krisztián Mandabokorban, Bálintbokorban és Felsősimán.

Vannak tehát szolgálati helyek a tanyavilágban, ahol az a tapasztalat, hogy fogy és előregszik a gyülekezeti közösség. De nem általánosítható ez a tendencia, mert vannak olyan bokrok is, ahol a növekedés és az élet jelei mutatkoznak meg. Vannak fiatalok, van pezsgés, bibliaórák, ifjúsági alkalmak hétről hétre, családi napok, táborok, és sorolhatnám még.

Idén kezdjük meg férjemmel a tizedik szolgálati évünket a reánk bízott területen, és sok pozitív tapasztalatunk van. A közel háromezres lélekszámú Mandabokorban a lakosság 90%-ban evangélikus. Miután a gyülekezet kinőtte a rossz állapotban lévő művelődési házat, amely évtizedeken keresztül adott helyet a közösségnek, most örömmel élük meg sokan a hitüket a 2013-ban fel-

épített és felszentelt, a mai kor igényeit kiszolgáló új imaházban, ahol alkalomról alkalomra megtöltjük lelki otthonunkat. A város peremterületén fekvő bokortanyák közel helyezkednek el egymáshoz, így egy-egy istentiszteleti helyre a szörványbokortanyákból is jönnek hívek.

Mi lesz veled, tanyavilág? A bokortanyák életét jól ismerő és kutató Bácskainé Pristyák Erikának az a véleménye, hogy életképesek a bokortanyák. Biztos, hogy nem mind az ötvennyolc, de többségük igen! A város viszonylag közel van, a legtöbb tanya megőrizte részben vagy egészben gazdasági szerepét, többen építkeznek bokortanyákban, és többgyermekes, fiatal családok is vannak, nem csak egyedül élő idősök.

Az egyház küldetése, hogy az evangéliummal, amely mindenkor életet és újulást munkál közöttünk és bennünk, hűséggel szolgáljunk hazánk ezen egyedülállósága révén különleges értéket képviselő területén élő fiatalok és idősök felé egyaránt.

• ZSARNAINÉ URBÁN NÓRA
evangélikus lelkész (Nyíregyháza)

Felvétel az Evangélikus Roma Szakkollégiumba

Ahogy nincs pontos tudásunk a hazai roma népesség számáról, mert csak bonyolult körülírás, illetve az önazonosítás-önbevallás révén jutunk adatokhoz, a cigányok iskolai végzettségéről szóló statisztikák is sok bizonytalanságot hordoznak. De az arányszámokat helytállóknak kell tekintenünk. Míg a többségi társadalomban az érettségizettek aránya meghaladja a 31, a diplomásoké pedig a 18 százalékot, a cigányok közül még 5 százalék se jut el az érettségig, a diplomások aránya pedig 1 százalék alatt van. Innen nézve nem szorul különösebb indoklásra, miért fontos az a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat, amelynek 2011 óta a Nyíregyházán működő Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK) is erős bástyája.

A szakkollégium a nyíregyházi felsőoktatási intézményekben tanuló romákat, illetve hátrányos helyzetűeket igyekszik segíteni abban, hogy anyagiak híján, szociokulturális hátrányaik miatt ne morzsolódjanak le, sikerüljön megszerezniük a diplomát. A hozzáadott érték az evangélikus nevelési hagyományokból következik: az intézmény olyan értelmiségi nevelésre törekszik, akik a keresztény értékrenddel megerősítve lesznek képesek tenni a hazai cigányság integrációjáért. Elnézve a hazai demográfiai, szociális és munkaerőpiaci helyzetet, erre nagyobb szükség mutatkozik, mint valaha.

– Akikre mi fókuszálunk, azok egyre nagyobb szegénységbe és kilátástalanságba csúsznak – fogalmazza meg aggályait Molnár Erzsébet lelkész, az ERSZK vezetője –, különösen itt, az észak-alföldi térségben, ahonnan a Debreceni Egyetem Nyíregyházán működő egészségügyi kara és a Nyíregyházi Egyetem is toborozza a hallgatókat. Kínálatuk vonzó, és a társadalmi szükségletekre épít: főleg az egészségügy, a szociális szféra és az oktatás számára képeznek szakembereket, a nehéz sorból érkező fiatalok szívesen választanak pályát ezeken a területeken.

Komoly veszély azonban, hogy képességeiktől, a bennük szunnyadó tehetségtől, az esetleg korábban szárba szökkenett ambíciótól függetlenül megtorpannak a

felsőoktatás előtt, mert lehetetlennek érzik a helyzetüket. Nagyon fontos tehát, hogy időben értesüljenek azokról a támogatási formákról, amelyeket mi tudunk nyújtani a sikeres tanulmányokhoz. A megalapo-

mények teljesítéséhez, például ingyenes nyelvoktatást biztosít a nyelvvizsga megszerzéséhez. Emellett a műhelymunkák során olyan kiegészítő képzést nyújt, amely a majdani értelmiségi szerepvállaláshoz a roma közösség sorsa, felemelkedése szempontjából nélkülözhetetlen, legyen szó tanítóról, védőnőről, szülésznőről, mentősről vagy épp gépészmérnökről. Tudást a hazai cigányságról, szociológiai jellemzőiről, kultúrájáról, az előítélet természetéről, a civil kezdeményezésekben rejlő lehetőségekről, a művészetek erejéről; ismereteket a kereszténységről, annak társadalomalakító erejéről, az értékrend fontosságáról.

A képzés fejleszti a szakkollégisták kompetenciáit, kommunikációs készségeit, vitakultúráját, közösségi élményeken keresztül kiteljesedésüket. Teljesítményük, igyekezetük alapján differenciált ösztöndíjat kapnak.

A SZERZŐ FELVÉTELE

zott döntést pedig mostanában kell meghozni, hiszen február 15-ig kell beadni a felsőoktatási felvételi jelentkezést.

Az Evangélikus Roma Szakkollégium megadja azt a személyre szabott segítséget, amely a hátrányok lefaragásához szükséges a főiskolai, egyetemi tanulmányi követel-

A tanév második szemeszterére január 27-ig lehet jelentkezni. Ezúttal is huszonöt felsőoktatási hallgató lehet tagja az Evangélikus Roma Szakkollégiumnak. (Részletek az intézmény honlapján: <http://goo.gl/wbZbJm>)

● VESZPRÉMI ERZSÉBET

„A föld sója” találkozót – 2016, Budapest

Három nap az összetartozás jegyében

„Ti vagytok a föld sója!” Erre a bibliai idézetre fűzik fel idén a kelet-európai keresztyének legjelentősebb, nemzetközi találkozóját, amelynek Budapest ad otthont. Javában zajlik a szervezés, sőt már jelentkezni is lehet a rendezvényre, amely a régiót érintő legfontosabb társadalmi kérdések megbeszélése mellett a szórakozásra is bőven kínál majd alkalmat. Olyan jó hangulatú együttlét ez a találkozó, ahol azonos identitású emberek örömmel élhetik meg az összetartozás élményét – így foglalta össze „A föld sója” találkozó lényegét Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetője, akit a júliusban megrendezendő eseményről kérdeztünk.

– Mikor és hol rendeztek először ilyen találkozót?

– 1992-ben Németországban, Görlitzben tartották az első közép-európai keresztyén találkozót. Ezt a kontinens keleti felén lezajlott rendszerváltozásokat követően kifejezetten a megbékélés jegyében szervezte meg a szász és a lengyel lutheránus egyház, de részt vettek rajta a cseh testvérek is, akik alapvetően inkább reformátusnak tartják magukat. Vagyis a protestáns ökumené gondolata már ott jelen volt, s bár alig háromszázan gyűltek akkor össze, az első, fontos lépéshez ez éppen elegendőnek bizonyult. Egy évtizeden át minden harmadik esztendőben megrendezték Görlitzben ezt a találkozót, majd 2005-ben a csehek elvitték az eseményt Prágába. Ezen lényegében már a Csehországgal szomszédos

országok minden evangélikus egyháza és a partneregyházak is részt vettek, vagyis tíz év alatt az eredeti gondolat szépen kinőtte magát.

– A prágai találkozón már a magyarok is ott voltak?

– Igen, és három évvel később Szlovákiában, Pozsonyban is részt vettünk rajta. Tavalyelőtt a wrocławai rendezvényen ajánlottuk fel, hogy 2016-ban Budapesten legyen a keresztyén találkozó, amelyet mi már inkább a csak „A föld sója” találkozóknak hívunk, hiszen ez a bibliai szófordulat a mottója. Azért ezt választottuk, mert só nélkül szinte semmiféle ételnek nincs íze, ezért a só legalább olyan erővel van jelen a mindennapjainkban, mint a reformáció gondolata és hatása az európai kultúrában. Az időzítés azért is fontos, mert ez a ren-

dezvény már előkészíti a 2017-es jubileumot, amikor a reformáció kezdetének öt-századik évfordulójára emlékezünk.

– Hányan vettek részt a legutóbbi találkozón Lengyelországban, és milyen volt a hangulat?

– Több mint háromezren, és a rendezvény napjaiban lényegében az egész várost átjárta az a testvéri, szeretetteljes hangulat, amely leginkább jellemző ezekre a találkozókra. Az európai lutheránusok között általában mindig minden jelentős kezdeményezés a német testvérektől indul, amiért hálásak is vagyunk, de ennek a sorozatnak szerintem éppen a kelet-közép-európai megközelítés, mentalitás adja a sajátos jellegét. Az általános evangéliumi üzenetek mellett többnyire ennek a sajátos történelmi fejlődésű régióknak a problémái, ügyei tematizálják ezeket a találkozókat, ami sajátos és szerintem különösen szerethető ízt kölcsönöz az egész kezdeményezésnek. A wrocławai találkozó központi rendezvényei az 1930-ban épült, méretes centenáriumi csarnokban és a környékén zajlottak. Úgy tudnám összefoglalni a lényegét, hogy olyan jó hangulatú együttlét volt, amelyen különböző anyanyelvű, de azonos identitású emberek élhették meg az összetartozás élményét, ami szerintem nagyon fontos. Különösen azért, mert ezek az egyházak kicsik, és az aktív közösség, a sokaság megélése erőt adhat nekik az építkezéshez, a továbblépéshez.

FOTÓ: KRISTÁNYÁS

– A budapesti találkozón mire számíthatnak a résztvevők?

– Mindent megteszünk azért, hogy ugyanabban a szeretetteljes, jó hangulatban legyen részük, amely a korábbi rendezvényeket jellemezte. A beszélgetések témáit a régió egyházait és társadalmait leginkább foglalkoztató kérdésekből válogatjuk össze. Így szó lesz majd – sok egyéb mellett – arról, hogy mit kezd az egyház a passzivitással, az emberek „maguk módján” vallásosságával, de szó esik az áldások erejéről, a lelkigyakorlatok mai formájáról és természetesen az elvándorlás, a menekültek kérdéséről, a bevándorlás, migráció jelenségéről is. A panelbeszélgetéseken tematizáljuk majd az ifjúságot érintő legfontosabb problémákat, és az életvezetéssel kapcsolatos kérdések is napirendre kerülnek. A spiritualitást, a hit megélését mint élményt a négynapos rendezvény első délelőttjén előadóművészek, keresztyén zenekarok, életükkel tanúságot tevő ismert személyek közreműködésével, némileg formabontó módon igyekszünk megjeleníteni. Ugyanakkor a találkozót nyitó és záró istentisztelettel, illetve minden nap bibliatanulmányokkal kezdődik és zárul.

– Hogyan oldják meg a soknyelvűség problémáját?

– Ez valóban nagy kihívás. A találkozó nyelve hagyományosan cseh, szlovák, lengyel, német és magyar. A fő előadáson profi tolmácsolás lesz, a panelbeszélgetések, workshopok egy része németül zajlik majd, a cseh, szlovák, lengyel és magyar nyelven elhangzó programokhoz pedig a részt vevő egyházak biztosítanak fordítást mobil tolmácsberendezéssel.

– Tekintettel a rendezvény jellegére, nyilván szórakoztató programokat is kínálnak a szervezők.

– Természetesen. „A föld sója” találkozó központi helyszínül választott Tüskecsarnok és környéke, amely lényegében az Eötvös Loránd Tudományegyetem látványosi kampuszának felel meg, számtalan lehetőséget kínál erre. A résztvevőket a közeli egyetemi kollégiumokban szállásoljuk el, s tekintettel a hely központi fekvésére, a résztvevők Budapest szívében tölthetnek el három teljes napot. Az ifjúsági sátorban reggeltől estig zajlanak majd a különféle programok, de tervezünk dunai sárkányhajózást, focibajnokságot, és – ha már szóba került a labdarúgás – arra is lehetőség lesz, hogy az érdeklődők óriási

vetítón nézzék meg a labdarúgó-Európa-bajnokság éppen akkor zajló elődöntőjét. Mindez persze csak ízelítő, a végleges program még formálódik, mi pedig az esemény honlapján, a Foldsojatalalkozo.hu weboldalon folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket. Itt lehet jelentkezni is. A regisztráció január 15-én indult magyar, német, cseh, lengyel, szlovák és angol nyelven az említett honlapon.

– A külföldi vendégek nyilván a városhoz is kíváncsiak lesznek.

– Tematikus városnézéseket is szervezünk, amelyek jó alkalmat adhatnak a személyes ismerkedésre, kapcsolatok kialakítására is. Evangélikus, református és néhány híres katolikus templomot mutatunk meg majd városszerte. Ebbe igyekszünk bevonni az érintett gyülekezeteket is, ezzel is lehetőséget kínálva a kapcsolatépítésre. Legalább negyven gyülekezeti kórust, vagyis összesen hat-nyolcszáz embert várunk a környező országokból, akik fellépéseikkel szolgálnak majd az eseményen. Lesz orgonakoncert, zenélnek egyházi, ifjúsági zenekarok, és szombaton este, a záró istentisztelet után a Tüskecsarnokban fellép a Bohém Ragtime Jazz Band is.

• I. L. L.

SOUND SYSTEM BY **EY** Electro-Voice

SPRING RAIN
MUSIC MAN

Adorjani Dezső Zoltán
püspök
Romániai Evangélikus-
Lutheránus Egyház

A világosság a sötétségben fénylik (Jn 1,5)

Atavalyi karácsonyra igen megnövekedett a sötétség. 2015-ben volt hetven éve, hogy véget ért a második világháború, ma mégis titokzatos erővel járja át az emberek szívét a támadásoktól, a kisémmizéstől, a háborútól való félelem. Múlt év tavaszán nehezen érthető körülmények között lezuhant egy repülőgép a francia Alpokban. Kevéssel utána Kenyában, a Garissai Egyetemen történt ijesztő tömeggyilkosság. A közel-keleti háborús állapotok nem szüntek meg, sőt egyre kegyetlenebbek és embertelenebbek lettek. Több százezer ember vált földönfutóvá. És tavaly elérte Európát is, a mi országainkat is az óriási menekültáradat.

Dermesztő csapásként terjedt a párizsi terrortámadás híre. Újra és újra bejárja a sajtót egy-egy újabb támadásról szóló hír, és az emberi gonoszság további emberáldozatokat követel. Amikor azzal nyugtattuk magunkat, hogy ilyenek csak tőlünk távol, a mi életünket nem érintve történhet-

fényben. Két fontos üzenete van ma számunkra a legnagyobb sötétséget is áttörő fénynek.

„Egy gyermek születéséről van szó, nem egy erős férfi forradalmias tettéről, nem egy bölcs merész felfedezéséről, nem egy szent kegyes cselekedetéről. Minden értelmet meghaladó módon egy gyermek születése vezet minden megváltozásához és az egész emberiség üdvösségéhez, a megváltáshoz” – írta az 1945 tavaszán mártírhálált halt Dietrich Bonhoeffer német evangélikus lelkész, teológus.

A velünk haladó Isten felemeli tekintetünket, és a magasban ragyogó csillagra irányítja. Felfelé nézzünk, ahelyett hogy zavartan magunk elé bámulva mormoljuk vélt ellenségeink nevét, sérelmeinket! Jézus Krisztus nemcsak a mi szabadításunkra jött, hanem az egész világ szabadítására!

A csillag fénye az egész földet átjárta, és a csillag láttára indultak el keletről a bölcsék a betlehemi jászolhoz. A három bölcs sokak szerint az akkor ismert világ három kontinensét jelképezi: Európát, Afrikát, Ázsiát. Személyükben az egész világ – nemzeti különbségektől függetlenül – leborulva imádtá Jézust. A betlehemi fény második üzenete az, hogy a történelem Ura az egész emberiség közösségébe kapcsolja az őt felismerőket. Nem elszigetelten vívjuk harcunkat a gonoszszággal szemben, hanem az istenfélők és az emberi életet tisztelők sokaságával együtt.

„Nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét” – vallja Pál apostol a Timóteushoz írt levélben (2Tim 1,7). Hagyjuk, hogy a megszületett gyermek fénye átmelegítse, átírja fagyos gondolatainkat, és építsük a békét és a közösséget az emberek között az erő, a szeretet és a józanság lelkével!

„Nagyon könnyű rombolni és pusztítani. Az igazi hősök viszont azok, akik békét teremtenek, és építenek” – mondja Nelson Mandela. A sötétség nem tudja elnyelni a világosságot. Nem könnyű a sötétség törvényszerűségétől meghatározottan Krisztus szolgálatában a világosság és a szeretet követéne lenni, de nem lehetetlen. A betlehemi fény adja erőt idén és a jövőben is, hogy gyermeki bizalommal lépjük át a félelem korlátait, és legyünk a szerető Atya építkező, józan és irgalmas gyakorló munkatársai, a fény és az új Élet hirdetői!

A hit ereje, amely már több diktatúrán is átmentette a keresztyénséget, nem a változékony emberi kultúrában rejlik, hanem ott van a betlehemi jászolbölcsőben és az azt körülvevő fényben.

nek meg, hamis biztonságtudatunkat a közvetlen közelünkben, a bukaresti Colectiv klubban történt, több mint hatvan áldozatot követelő tragédia rengette meg.

Igen megnövekedett a sötétség. A csillagtalán sötét éjben megrettent szívünk fölött összehúzzuk a télikabátot, és magunk elé meredve soroljuk a vétkesek neveit...

„Miben rejlik a keresztyénség ereje, ha egyáltalán létező erő még ma?!” – kérdezik sokan kételkedő lélekkel. A hit ereje, amely már több diktatúrán is átmentette a keresztyénséget, nem a változékony emberi kultúrában rejlik, hanem ott van a betlehemi jászolbölcsőben és az azt körülvevő

Nincs más út, csak a szeretet pedagógiája

Az elmúlt esztendő a reformáció és oktatás tematikus éve volt a 2017-re, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára felkészítő esztendőik sorában. Ebből az alkalomból szerveztek találkozót november közepén Óbudán, az evangélikus egyházközség alagsori gyülekezeti termében a Budai és a Dél-Pest Megyei Egyházmegye területén tanító pedagógusok számára. A szakmai tapasztalatszere közepette sok olyan, mindnyájunkat gazdagító gondolat fogalmazódott meg, amelyre, úgy éreztük, feltétlenül érdemes külön is rákérdezni...

Opavszki Judit evangélikus hitoktató (Pilis)

Állami iskolában tanítok. Nagyon jók a tapasztalataim, kiváló a tanári kar és a gyülekezet kapcsolata is, sok evangélikus tanító és tanár van az iskolában, mindenkiben segítenek. Pilisi születésű vagyok, így sokakat régóta ismerek a tanári karból, ez is megkönnyíti a munkámat.

A kötelező hit- és erkölcsoktatás egy szélesebb réteg elérését tette lehetővé. Fontos, hogy hívogassuk a hitoktatás során megismert gyerekeket a gyülekezeti alkalmakra, de vigyázunk, hogy ez soha ne kényszer legyen a gyerek vagy a család számára, hanem egy felkínált lehetőség.

Hogy mennyiben tekinthető missziói területnek egy állami iskola? Az iskola nyi-

tott a keresztyén vallás iránt, tavaly adventben verseket, jeleneteket adtunk az ünnepi felkészüléshez. Azt valom: egy hitoktató is lehet olykor lelkipásztor, így ha személyes megkeresés érkezik, szívesen beszélgetek el gyermekkel és szülővel egyaránt. A gyermekek hittanórán sokkal nyitottabbak, mint osztályszinten – ezzel is óvatosan bánunk, hiszen a titoktartás mindannyiunkra vonatkozik.

A kommunikáció nagyon fontos: merjünk kérdezni és segítséget kérni az iskolákban mind a vezetőktől, mind a kollégáktól. Jó a kötelező hitoktatás abból a szempontból, hogy a gyerekek szeretik az értékelést. Amíg csak fakultatív rendszerben tanítottunk, nem voltak osztályzatok, számonkérések. Most jobban nyomon tudjuk követni a fejlődést, hogy mit sajátítottak el az anyagból, és ez a gyerekeknek is jó.

Amikor az óra elkezdődik, és becsukjuk az osztályterem ajtaját, mindig énekel és imádsággal kezdjük az órát. Onnantól megszűnik a fáradtságom, akármilyen fáradt voltam korábban. Azt élem meg, és ezért Istennek adok hálát, hogy örömmel tudom végezni ezt a hivatást.

Polczer Csabáné (Mende)

Alsó tagozatos tanító vagyok, első osztályosaim vannak, világi iskolában tanítok. Úgy tudom jellemezni a munkámat, hogy ez is egy szolgálat. Minden reggel úgy indulok el az iskolába, hogy tudom: az Isten helyez szolgálatba. Nagyon kell figyelni arra, hogy bátorítsam a gyerekeket, megerősítem a szülőket is, hogy nyugodtan bízzák rám, ránk a gyerekeket. Aki Isten kezéből veszi a hivatását, annak el is kell tudni számolnia a napjával. Így nagyon tudatosan oda kell figyelni arra, hogy jó napunk legyen, helytálljunk a feladatunkban.

FORRÁS: FORTEPAN.HU

Sopron, evangélikus líceum (ma Berzsényi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium) 1918 körül

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Szerencsések vagyunk: a tantestületben hatan is tanítunk, akik az evangélikus, illetve a katolikus gyülekezetbe tartozunk, így egymást is tudjuk erősíteni. Rendszeresen szoktam ígés lapokat, kártyákat, biztató kis lapokat adni, és nemcsak a tanév kezdetén, hanem például most, a portfólióírás közepette is. Természetesen azoknak a kollégáknak is adok, akik nem járnak gyülekezetbe, és ezt ők szívesen fogadják.

Minden gyerekben látnom kell Krisztust. Úgy kell törődnöm vele, segíteni neki a tanulásban, úgy kell a szülőkkel foglalkoznom, mintha ott Jézus lenne. Mit tene most Jézus? Hogyan reagálna? Hogyan válaszolna? Hogyan fegyelmezne? Hogyan intene szelídségre? Ezeket a kérdéseket teszem fel magamnak nap mint nap, amikor belépek az iskolába.

Kollégáinkkal beszélgettünk arról, milyen pedagógiai módszerekkel tudjuk elérni azt, hogy a gyerekek fejlődjenek, igazi közösséget tudjunk velük alkotni – s visszajutottunk az alapokhoz: a Bibliához... Nincs más út, csak a szeretet pedagógiája. Ha valami pluszt szeretnénk adni nekik a tananyagot kívül, akkor nem kell könyvtárnyi szakirodalmat bújni, „csak” annyit a dolgunk, hogy a szeretetünkkel, amit Istentől kapunk, tudjunk a gyerekek felé fordulni.

Bizik Eszter (Pestszentlőrinc)

Magyar–német szakos tanár vagyok, két éve a Sztéhlo Gábor Evangélikus Iskolában tanítok. Előtte állami fenntartású iskolában dolgoztam. Sokkal jobban érzem magam az egyházi iskolában, azért jöttem át, mert evangélikus vagyok. Itt más a közeg, a hangulat még a tanárban is. A gyerekek nem mások, a légkör más. A tanulók ugyanakkor tudják, hogy egyházi iskolában bármit nem szabad megtenni.

Az állami iskolában nem mindenki tudta rólam, hogy gyakorló evangélikus vagyok, volt, aki igen, volt, aki sejtette, ez egyébként nem volt téma a tanári szobában. Amikor megmondtam, hogy egyházi iskolába megyek át, senki sem csodálkozott, tehát nem volt meglepetés. Egy hitét gyakorló pedagógus számára könnyebb az egyházi iskolában magyarul vagy osztályfőnökin erkölcsi kérdésekről gondolkodni a gyerekekkel.

A Sztéhlo-iskola azért speciális, mert minden hétfő reggel az iskolalelkész áhítatával kezdődik, keddtől péntekig pedig beszélgetőkör van, amelyet az osztályfőnök tart. Akár hívó a pedagógus, akár

nem, az a negyedóra beszélgetés a gyerekekkel egyházi, vallásos témáról kell hogy szóljon. Felolvasunk egy igét, és beszélgetünk róla. Egy-egy felvetődő problémát járunk körül, és hívő szempontból keressük a megoldását. Örülök, hogy ki tudok teljesedni ezekben az alkalmakban, olyat tudok nyújtani a diákok számára, amiért tudok nyújtani a diákok számára, amiért egyházi iskolába jöttem.

Úgy gondolom, ad egy pluszt az egyházi iskola a gyerekeknek, mert más a hozzáállás, más a lelkület, hosszútávú a szeretet. Családias hangulatú az iskola...

A Sztéhlo nem „megaiskola”, ahol személytelenek a viszonyok – mindenkinek

van a másikkal egy jó szava. Megérik a gyerekek ezt a rezonálást. Kicsit lágyabb hangnemben beszélnek a pedagógusok, és a gyerekek már ettől megnyugszanak. Kibeszélhetik, ami a szívüket nyomja, meghallgatjuk őket, és amiben csak tudunk, segítünk nekik. Sokkal közelebb kerülünk hozzájuk, szerintem ez nekik nagyon jó. A tanítás a beszélgetőköröknek is köszönhetően jobban összefonódik a neveléssel – megismerjük egymást, s ez minden érintettnek, a diákoknak, a szülőknek és nekünk, pedagógusoknak is hasznunkra válik.

● STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Evangélikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez, következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

→

ÁLDÁSSAL EGYBEKÖTÖTT

BÁLINT-NAPI KONCERT

FEBRUÁR 13.
SZOMBAT
18 ÓRA

Fellép: a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola Cantate vegyes kara és Laudate gyermekkara
Vezényel: SAPSZON FERENC KARNAGY

DEÁK TÉRI EVANGÉLIKUS TEMPLOM
1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.

Házasság hete

Előadás a római püspöki szinódusról Budahegyvidéken. A Keresztény Értelmiségi Fórum következő alkalmán a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) január 25-én 18.30-kor Ismertető a római püspöki szinódusról címmel dr. Székely János, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke tart előadást.

Ünnepi vespera a kelenföldi evangélikus templomban. „Várva vártam az Urat, és ő lehajolt hozzám... Új éneket adott a számba, Istenünknek dicséretét.” (Zsolt 40,2.4) Január 31-én, vasárnap 18 órakor ünnepi vespera keretében adunk hálát Istennek azért, hogy a Fővárosi Protestáns Kántorátus húsz éve végezheti zenei szolgálatát a munkaév minden vasárnapján többszólamú tételekkel díszített protestáns vespera éneklésével. Az ünnepi istentiszteleten a liturgiát vezeti és igehirdetéssel szolgál Gáncs Tamás igazgató lelkész. Szeretettel várjuk a velünk együtt örvendezőket! Cím: Budapest XI., Magyar István u. 1–3. Facebook.com/kelenfoldi.evangelikusgyulekezet.

A Lepramisszió közgyűlése. A Lepramisszió szeretettel hívja támogatóit és az érdeklődőket a leprások világnapjának központi ünnepségére és a szervezet tisztújító közgyűlésére. Helyszín: a Magyarországi Református Egyház Zsinata székházának nagyterme (Budapest XIV., Szabó József u. 16. I. emelet). Időpont: január 31., vasárnap, 16 óra. A műsorban képes összeállításban mutatják be a misszió indiai és kínai projektjeit.

Jankovics Marcell előadása. A budavári evangélikus szabadegyetem következő alkalmát február 1-jén, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). Dr. Fabiny Tamás püspök áhítata után Jankovics Marcell kultúrtörténész tart előadást A felvidéki szárnyas oltárok címmel. A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

**50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester**

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Káromkodni márpedig muszáj (?)

Megboldogult katonaköröm egyik nem halványuló emléke a Lőrincze Lajos nyelvészettel készített interjú a legénység számára rendeltetett havi magazinban. Amikor a riporter megkérdezte, mi a véleménye a katonák káromkodásáról, a professzor a tőle megszokott bölcsességgel válaszolt. Szerinte nem baj – mondta –, ha a katonák káromkodnak.

Nagyon megdöbbenem, amikor ezt olvastam. Tessék?... Aztán az indoklástól kitisztult a kép. Lőrincze tanár úr kifejtette, hogy mivel a katonaság – főként az akkor még létező sorállomány számára – a nyers erőre épül, illetve a környezet, a tevékenység és a gyakran nehéz körülmények miatt sokszor feszültséggel terhes a szolgálat, nincs mód a kisasszony-mentalitásra. Ezért nem csoda, ha a rövid, célratörő beszédben – nem kis mértékben a feszültség levezetése érdekében – szokásossá vált az egyszerű, pallérozatlan beszéd, amit ő kellő megértéssel, részvétellel és empátiával tudomásul vesz. Bizonyos helyzetekben tehát, egymás között el tudja fogadni a káromkodást.

Nehéz lenne vitába szállni a logikus okfejtéssel. A lényeg azonban az – tette hozzá –, hogy amikor a fiatal leszerel, a mundérral együtt akassza szögére a trágárságot, a katonai szlenget is, és térjen vissza a közéletben, a civil szférában kívánatos kulturált kommunikációhoz.

A nyelvésznek ez a válasza elgondolkodtatott, nem megy ki a fejemből azóta sem.

Mára a felvetés is, és az indoklás is okafogyottá vált, hiszen elmúltak azok az idők, hol van már a rossz emlékü „sereg”? Mint ahogy nincsenek már leszerelők sem, akik visszatérve a civil életbe szépen visszaállnának a kulturált mindennapi beszédre. Így a trágárság, a káromkodás – sajnos – itt maradt közöttünk, köszöni szépen, jól van, és rendületlenül jelen van a társadalom szinte minden szintjén.

Sőt, úgy tűnik, nemcsak jelen van, hanem töretlenül, megállíthatatlanul terjed, újabb és újabb hadállásokat foglal el. Hi-

szen míg régen a kocsisok előjoga volt – akiket mint nagy káromkodókat tartottak számon –, addig mostanra jószerével mindenki él vele. Értelmiségiük is, gátlástalanul, de beférkőzött az irodalomba és a hétköznapi élet számtalan területére is. Hallottam olyan, népes közönségnek tartott, vállalati stratégiát taglaló előadást is, amelynek magas beosztású és végzettségű előadója szemrebbenés nélkül használt trágár kifejezéseket, miközben a közönségnek arcizma se rándult. Megszokták.

Csakúgy, mint ahogy villamoson, buszon, piacon, üzletben, nyaralás alatt, társaságban, televízióban vagy épp a munkahelyen a mindennapokban. Kortól, beosztástól, iskolai végzettségtől szinte függetlenül, kevés kivétellel, ma mindenki így használja szép és értékes anyanyelvünket.

Hol van már az az idő, amikor hölgyek jelenlétében nem volt ildomos káromkodni?

A kabarénak, a méltán híres pesti kabarénak – szégyenszemre – pedig már nemcsak velejárója, hanem egyenesen kötelező, humorosnak szánt eleme lett a mosdatlan beszéd. Jóllehet a káromkodásnak megvan – mindig is megvolt – a maga szerepe és helye a hétköznapi életben, a közbeszédben, ahogyan legjelesebb íróink, költőink munkásságában is.

Hozzáértők állítják, a világ összes nyelve közül – a törökkel holtversenyben – a magyar a legalkalmasabb a káromkodásra, ebbéli változatossága pedig nem ismer határokat. S bár e kétes dicsőség jól jelzi nyelvünk sokszínűségét és gazdagságát, nem biztos, hogy pont ezzel kell ezt igazolnunk, hiszen nem csak káromkodásban gazdag a világszerte különlegesnek és egyedinek tartott, ékes-képes, szép magyar nyelvünk!

Az még csak-csak „elmege”, ha valaki halkán mond egy cifrát, ezzel véelve enyhíteni a fájdalmat, amikor kalapáccsal az ujjára üt, vagy kőbe rúg a strandon, esetleg becsípi a kezét a liftajtó. De nap mint nap, minden helyzetben és mindenhol ocsmány beszédet használni mire jó?

Hol van már az az idő, amikor hölgyek jelenlétében nem volt ildomos káromkodni? Olyannyira távol, hogy a nők mára sokszor versenyt káromkodnak a férfiakkal, sajnos sokszor meg lehet erről bizonyosodni. Sőt hovatovább a diákok mindennapi érintkezésében is létjogosultságot nyert a trágárság, s félek, sok helyen a családi fészkek sem kivétel...

„Gondolatainkat szóban és írásban fejezzük ki.” Talán sokan emlékszünk még kisiskolás írás-olvasás tankönyvünk első mondatára. S ha ez igaz – és miért ne lenne az –, akkor felmerül a kérdés: milyen gondolatai vannak annak, akiből léptenyomon, okkal vagy ok nélkül ömlik a trágárság?

Nem, azt nem gondolnám, hogy e szerint kell csoportosítani az embereket, vagyis hogy lennének a jók, a nem káromkodók és a rosszak, a káromkodók. A világ nem ilyen, az ember személyisége sokkal árnyaltabb, s bőségesen akad ellenpélda is. De azt talán elfogadhatjuk minimumnak, hogy a szellemi, lelki tisztaságra törekvés, az igényesség egyik megnyilvánulása a kulturált beszéd, a kulturált kommunikáció.

A Bibliában nincs trágárság, durva, megalázó, mosdatlan beszédmód, jóllehet sokszor tragikus vagy kegyetlen eseményekről szól a szöveg, s egyszerű, tanulatlan emberek a főszereplői. Ám Jézus állásfoglalásra itt is irányadó: „Nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a száján, hanem ami kijön a szájából, az teszi tisztátalanná az embert.” (Mt 15,11)

Az Úr kétségkívül sok feladattal bízta meg követőit, nem lehetne mégis még egyet: a szép, helyes beszéd elterjesztésének nemes, társadalmilag is hasznos, fontos feladatát is felvennie kinek-kinek egyéni életprogramjai közé?

● GYARMATI GÁBOR

Átváltozás

Elénk tesznek egy fotót, amelyről egy angyali szépségű, gyaníthatóan roma származású, félszeg kislány tekint ránk. Utána pedig megtudjuk, hogy a hároméves gyermek még nem szobatiszta, lényegében nem tud beszélni, és nincs olyan szakember, aki felelősséggel azt merné állítani, hogy valaha is maga mögött hagyja majd ezeket a problémákat. Tessék dönteni: kell, vagy sem? Durva így ez a kezdés? Az. De csak annyira, mint maga az élet s annak is az a sorsfordító pillanata, amikor az örökbe fogadó, reménybeli szülőknek el kell dönteniük: magukra vesznek-e két ekkora keresztet? Kell-e nekik Timi?

Azt mindketten érezték, hogy egy lány kell még a családba, különösen az apuka, Kollár Péter ragaszkodott ehhez. Két fiuk már született, előbb Benedek, utána Peti. „Nekem is volt egy húgom, meg aztán a lány az mégiscsak más, térdzokni, masni a hajában, és hát az illata...” – mondja Péter, és igazat kell adnom neki, mert valahogy én is így voltam ezzel a két fiam után, egészen addig, míg meg nem született a lányunk.

Kollárék más, rögzöttebb úton értek célba. Az anyuka, Kálló Izabella világra hozta két fiát, ám utána a várandósság miatt kialakult egészségi problémákkal kellett megküzdenie. Mindegyikkel megbirkózott, de nem akart a bajjal újra szembenézni. Az örökbefogadás logikus megoldásként adódott. Megfuttatták az ötletet a szélesebb családban, mindenki támogatta, így 2014 utolsó napján belevágtak.

Vártak, és közben sokat beszélgettek arról, hogy az a gyermek majd nem az ő kettőjük

testéből kel életre. És persze ki tudja, milyen lesz, mert a csalódás bizony fájhat, bár az is igaz, hogy az ember a saját édesgyermekében is igen nagyot tud csalódni.

Küszködtek önmagukkal, ám abban mindvégig biztosak voltak, hogy esélyt kell adniuk egy, az életben elbeszélhetetlen hátránnyal induló gyermeknek. És ebben az esetben az esély családot, melegséget, biztosságot, magyarázatra nem szoruló, feltétlen szeretetet jelent. Egy másik ember életét a saját döntésünk alapján gyökeresen megváltoztatni óriási felelősség, tudva azt, hogy tettünk okán önmagunk és az Úristen előtt is számot kell adnunk.

Aki anya lehet

De leginkább lányt akartak. Elvileg nem szabadna, de a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnál megkérdezték: számít-e az örökbefogadóknak, hogy milyen származású, mely etnikumhoz tartozik a gyermek? Nem számított.

Aztán múlt év januárjában az országos listáról felajánlották nekik Sz. Tímeát. Annyit mondtak róla, hogy hároméves, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében látta meg a napvilágot, de még nem szobatiszta, és nem beszél. Ennyi. És az a már említett, valószínűleg telefonnal készített fotó, amelyen kék mackónadrágban álldogál Timi.

Még annyit sikerült kipróbálniuk a hivatalból, hogy a gyermek „képzelt apától” származik, vagyis az ő személye nem ismert, a húszéves, „életet adó” nő pedig lemondott a gyermekéről.

Az első olvasásra embertelennek ható szakszavak súlyos családjogi megfontolásokat takarnak: meglehet, hogy az apa kiléte akár még az „életet adó” előtt sem ismert, anya pedig majd az lesz, aki a gyermeket végül örökbe fogadja. A jog által rögzített morális üzenet ebben az esetben világos és egyértelmű: aki nem tart igényt édesgyermekére, az legfeljebb „életet adó” lehet, de anya nem.

És az elbeszélésnek ezen a pontján következett valami varázslat. Timi, aki Izabella ölében hallgatta eddig a történetet, váratlanul közbeszólt:

– Én a néni hasában voltam, ti pedig örökbe fogadtatok.

Persze nem mondta ilyen szép tisztán, a hangok kissé összemosódtak, de világosan érthető volt, ahogyan a hároméves gyermek egyetlen mondatban összefoglalta a

lényegét, a számára még felfoghatatlan (?) fordulatot, amely mindörökre megváltoztatta az életét.

Két nap az élet

Izabellának és Péternek a gyermekvédelmi szolgálattól kapott információk és a fénykép alapján kellett eldöntenie, hogy elmennek-e megnézni a gyermeket, vagy

sem. Az anya úgy emlékszik vissza, hogy a családnak ez volt a legnehezebb döntés. Péter azonnal indult volna, a két fiuk inkább csak fintorgott. Izabella pedig egy kis időt kért, mert nagyon megrettent a döntés súlyától és lehetséges következményeitől. Mert a fogorvoshoz bejelentkezni egy dolog, de a székben ülve kítatani a szánkat, az már egészen más. A gyermek származása egy pillanatig sem volt téma, a

Alakuló elvárások

Országosan összesen ezerhétszáz-an-ezernyolcszáz-an szeretnének gyermeket örökbe fogadni, közülük két-háromszáz-an egyedülálló. Bár az alkalmassági igazolással bíró reménybeli szülők és az örökbe fogadható gyermekek száma közel azonos, az igények, az elvárások ritkán találkoznak. Még mindig a fővárosban várnak a legtöbb örökbefogadásra, a legtöbb gyerek azonban – szinte biztosan kijelenthető – vidéken vár a családba kerülésre.

Az örökbefogadás folyamatának első lépése a helyi területi gyermekvédelmi szakszolgálat (tegyesz) felkeresése, ahol a leendő szülőknek már az első alkalommal nyilatkozniuk kell egyebek mellett arról, hogy hány éves és milyen egészségi állapotú gyereket szeretnének, illetve hogy elfogadnak-e testvéreket. A származással kapcsolatos kikötésekről, ha vannak, szintén ekkor lehet nyilatkozni, ahogyan a nyílt vagy a zárt örökbefogadást is ilyenkor kell eldönteni.

Minél nagyobbak az elvárások, és minél több a kikötés, annál hosszabb az örökbefogadás folyamata. Vannak,

akik az igényeik miatt hat-nyolc éven át várnak, de vannak olyanok is, akik egy éven belül családjukba fogadhatnak egy gyermeket. Első örökbefogadásnál kötelező elvégezni a felkészítő tanfolyamot, amely három -négy napot vesz igénybe. A gyermekvédelmi szakszolgálatok mellett az Ágacska Alapítvány is tart ilyet; végül a szolgálat elküldi a helyi gyámhivatalnak a papírokat, az állítja ki az alkalmassági határozatot. Erre a hivatalnak a jogszabály szerint hatvan napja van.

Magyarországon összesen nagyjából évi száznyolcvan nyílt örökbefogadásra kerül sor, ami lényegesen kevesebb a titkos örökbefogadások számánál - nyilatkozta korábban Kecskés Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Család- és Népesedéspolitikai Főosztályának vezetője.

Bár a nyitottság lassan-lassan kezd láthatóvá válni az örökbefogadók körében – azaz egyre többen nem tartják kizártnak, hogy szellemi vagy testi sérült gyermeket fogadjanak örökbe –, érdekes, új jelenségre is felfigyeltek a szakemberek: egyes szülők kikötik, hogy roma származású gyermeket nem fogadnak örökbe, afgánt, szírt vagy kínait azonban minden további nélkül.

• K. B.

többi nehézség annál inkább. Egy hét kellett a döntéshez.

A Borsod megyei falu felé autózva attól féltek leginkább, hogy amikor meglátják a kislányt, mindjárt annyira beleszeretnek, hogy a fogyatékoságából fakadó lehetséges problémákat már képtelenek lesznek józanul megítélni. Aztán megérkeztek a nevelőszülőkhöz. Timi az ajtóban fogadta őket, hozta a mesekönyvét, és elkezdte mutogatni nekik a képeket. A gyermekvédelmi szolgálat szakemberei is jelen voltak, azt mondták, valószínűleg nincs a kislánynak olyan fogyatékosága, amelyet ne lehetne helyrehozni. A házaspár negyennyolc óra múlva igent mondott.

A következő találkozásokra még csak Péter és Izabella utazott el, utóbb pedig már a két fiukat is magukkal vitték. Két hónappal később négynapos, szorosabb együttlétet következett, amikor a pszichológusok azt figyelték, hogy Timi hogyan reagál arra, ha reménybeli, új családja elviszi addig megszokott környezetéből.

Timi végül kis motyóját szorongatva, mosolyogva búcsúzott el nevelőszüleitől. Új otthonában is csak két éjszakán sírdogált egy kicsit. Kérdezték tőle, hogy miért sír, de csak annyit válaszolt, nem tudja. Új otthonában szűk két hét alatt levetette a pelenkát, egy hónappal később elindult az óvodába, ma pedig már beleszól a felnőttek beszélgetésébe, és – bár ma még nehezen érthetően, de – összefoglalja a lényegét. Rohamos fejlődését szülei alig tudják követni.

A kisebbik fiú, a hatéves Peti először azt mondta, hogy ő nem tudja úgy szeretni Timit, mint a testvérét, legfeljebb úgy, mint a barátját. Szülei erre azt felelték, hogy az éppen elég. Ám amikor a kislány kiszaladt a jeges, csúszós útra, Peti csak annyit mondott: „Anyá, ne aggódj, majd én vigyázok rá!” Timi pedig mostanában már szépen elpakol a trehány fiúk után.

Nem kell magyarázat

Nagyjából ennyi a történet. Így változott át Sz. Tímea végül Kollár Tímea Sárává – a görögkatolikus keresztségben új nevet is kapott.

Ilyen az, amikor a családban egy testté és lélekké váló szülőkből egy ötlet, egy szándék fog meg, s végül mégis gyermeket ad nekik az Úr. A folyamat elindítójának, Kollár Péternek pedig még az is megadatott, hogy Tímea őt szólított először apának. Izabellának az „anyára” egy kicsit várnia kellett, de azt mondta, bőven megérezte.

Ma már nem kérdés, hogy a családban ki kicsoda. Izabella azt mondta, egy pillanatra sem titkolták el Tímea előtt, hogy őt örökbe fogadták. Azért döntöttek így, mert szerintük éppen elég lesz a gyermeknek élete során feldolgoznia azt, ami eddig történt vele; inkább megkímélik attól, hogy évek múlva ténylegesen tudatára ébredve kelljen majd szembeülnie azzal: nem ebbe a családba született. Egyébként a dolog így is működik, az igazságon pedig nehéz fogást találni. És csak az eredmény számít, még akkor is, ha ebben az esetben legalább annyira érdekes maga döntés is.

Aki nem tart igényt édesgyermekére, az legfeljebb „életet adó” lehet, de anya nem.

Miért vesz ma Magyarországon egy házaspár magához egy gyermeket, aki roma származású, és talán soha nem fogja tudni behozni fejlődésbeli hátrányait? Miért vágnak bele a tizenhárom hónapig tartó, keserves, kétségekkel teli folyamatba, melynek végén megérkezik a családjukba egy számukra lényegében idegen ember, s amely egy kicsit őket is megváltoztatja? Izabella azt mondja, rengeteget töprengett ezen, de hiába, mert szerinte ez inkább érzelmi döntés, amelynek mozgatójára, vagyis a szeretetre teljesen fölösleges okszerű magyarázatot keresni.

És ha valami szép és igaz a szeretetben, akkor ez az.

● ILLISZ L. LÁSZLÓ
FOTÓK: KISS TAMÁS

Törvényi segítség

Magyarországon 2014 márciusában az új polgári törvénykönyv bevezetésével változott az örökbefogadás törvényi háttere is. Most már csak a huszonötödik életévét betöltött – a korábbi tizennyolc helyett –, cselekvőképes személy lehet örökbefogadó. Fontos módosítás történt a nyílt örökbefogadás szabályozásában, így 2014 tavaszától az anya lehetőséget kap arra, hogy a gyermek hathetes koráig visszavonhassa az örökbe adáshoz hozzájáruló nyilatkozatát – ez a zárt örökbefogadásnál már korábban is így volt –, és erre a jogára fel kell hívni a figyelmet.

Szintén újítás, hogy a gyermekek érdekében kötelezővé vált az örökbefogadások utánkövetése is. Ez azt jelenti, hogy az új szülőknek közvetlenül az örökbefogadás után, majd egy év múlva is találkozniuk kell szakemberrel. Ez az ellenőrzés azért fontos, mert évente húsz-huszonöt esetben fordul elő, hogy az örökbefogadás nem túl sikeres; a változtatástól ennek a számnak a csökkenését várják a döntéshozók. Fontos azonban azt is tudni, hogy nemcsak a jövőbeli szülő gondolhatja meg magát, hanem a gyermeknek is van beleszólása az örökbefogadásába, azaz ő is mondhat nemet egy családra.

● K. B.

Erő a szeretethez

Krisztus által megerősítve a gonosszal szemben

„Egy olyan világban, amelyben azzal kell szembenézni, hogy Isten gyermekeinek rongyos és éhes tömegei fellázadnak, egy olyan világban, amelyet szétszakít a Kelet és a Nyugat, a fehérek és a feketék, az individualisták és a kollektivisták közötti feszültség, egy olyan világban, amelyben kulturális és spirituális erőnk ennyire elmarad technológiai képességeink mögött, egy olyan világban, ahol mindennap egymás kölcsönös nukleáris megsemmisítésének fenyegetettségében élünk, ebben a világban az erőszakmentesség már nem intellektuális elmélkedés kérdése, hanem cselekvésre szólító szükségszerűség” – írta Martin Luther King Jr. (1929–1968) Erő a szeretethez című, nemrégiben magyarul is megjelent könyvének előszavában.

Gondolatai napjainkban aktuálisabbak, mint keletkezésük idején. Képesek vagyunk-e a megvalósításukra? King még a saját házát ért bombatámadás után is a következő szavakkal csillapította fegyverekkel odaérkező több száz fekete hívét: „Szeretnünk kell fehér testvéreinket, bármit tesznek is ellenünk. Tudtukra kell adnunk, hogy szeretjük őket.” Szavainak és a könyvből összegyűjtött beszédeinek semmi más nem adhat komolyabb hitelt, mint az, ahogyan és amiért élt és meghalt.

Szegregált rasszban

Az erőszakmentesség apostolának nevezett tiszteletes 1954-ben, huszonöt éves korában vált az amerikai feketék polgári mozgalmának első számú vezetőjévé. A faji megkülönböztetés miatt akkoriban a feketék rosszabb munkakörülmények között, alacsonyabb bérért dolgoztak, mint a fehérek; csak a nekik fenntartott, alacsony színvonalú iskolákba járhattak; a legtöbb

étteremben, közintézményben, üzletben – ha egyáltalán beléphetek – csak a számukra kijelölt hátsó bejáraton közlekedhettek, csak elkülönített asztaloknál étkezhettek. A buszokon csak a hátsó ülésekre ülhettek, és azokat is át kellett adniuk, ha a fehéreknek fenntartott helyek megteltek.

Ráadásul a déli államokban szinte nyíltan, következmények nélkül gyilkolhattak feketéket rasszista fehérek, mert a kizárólag fehérekből álló esküdtszék – esküdtszéki tag ugyanis csak regisztrált szavazó lehetett, a feketéktől azonban a szavazati jog gyakorlását is megtagadták – rendszeresen felmentette őket. „Márpedig amíg nem gyakorolhatom a szavazáshoz való alkotmányos jogomat, addig nincs hatalmam a saját életem felett, nem határozhatom meg a saját sorsomat, hiszen mások határozzák meg helyettem, olyanok, akik szívesebben látnak szenvedni, mint boldogulni” – mondta King.

A tiszteletes hatására a feketék megszerezték buszbojkottokkal, a szegregációs szabályok tüntetésszerű megszegésével, erőszakmentes demonstrációkkal, sztrájkokkal

tiltkoztak a hátrányos megkülönböztetés ellen, embertelen gyűlöletet és agressziót váltva ki ezzel a magukat felsőbbrendűnek tekintő fehérekből. A mozgalom résztvevőit és családjukat rendszeresen bántalmazták, börtönbe zárták, munkahelyükről elbocsátották őket, diplomáikat, házaikat felgyújtották. Volt, hogy éles fegyverekkel, vízágyúkkal, rendőrkegyekkel támadtak rájuk, vascsövekkel, téglákkal, mindenféle rögtönzött fegyverrel verték őket.

Tízévnnyi tiltakozás

Ők azonban, mivel elkötelezték magukat az erőszakmentesség mellett, nem támadtak vissza: Martin Luther King egy 20. századi Golgotára hívta az afroamerikaiakat, akik – King mélyen keresztényi prédikációinak hatására – hittek abban, hogy szenvedés-áldozatuk és ellenségük iránti szeretetük felébreszti a fehérekben az emberséget, és elhozza számukra egy emberhez méltóbb élet reményét.

A következő kilenc évben országsszerte folytatódó folyamatos tiltakozások hatá-

sára 1964-ben Lyndon B. Johnson elnök aláírta a polgárjogi törvényt, amely megszüntette a szegregáció minden formáját, és egyenlő jogokat biztosított a feketéknek, majd 1965-ben elfogadták a szavazati jogot biztosító választójogi törvényt is.

Ezt követően King kritizálni kezdte az Egyesült Államok részvételét a vietnami háborúban, az ország gyarmatosító háborújának nevezve, amely szemben áll erőszakmentes elveivel. 1968-ban pedig a vezetésével szerveződött a Szegény Emberek Mozgalma, amely a gazdasági és szociális igazságtalanságok ellen lépett fel.

King 1968. április 3-án mondta el utolsó beszédét, amelyen átsejlik egy döntés. Amióta kritizálni kezdte a vietnami háborút, az őt érő életveszélyes fenyegetések egyre valóságosabbá váltak. A beszédben burkolt üzenetben készítette fel híveit saját halálára, és közölte az őt megfenyegetőket, hogy – Isten akaratának engedelmeskedve – folytatja tevékenységét: „Sokáig szeretnék élni, mint bárki más. De most nem aggodom emiatt. Csak Isten akaratát akarom teljesíteni. És ő megengedte,

hogy felmenjek a hegyre. És körbenéztem, és megláttam az ígéret földjét. Talán nem jutok el oda veletek, de azt akarom, hogy tudjátok, hogy népünk egy emberként lép majd be oda. Ezért boldog vagyok ma este. Nem aggodom semmi miatt. Nem félek senkitől, mert szemeim látták az Úr eljövételének fényességét!”

A beszédet követő nap estéjén lőtték le. Feltételezett gyilkosát kilencvenkilenc év börtönre ítélték, de a „magányos gyilkos” teóriáját sokan megkérdőjelezzik. A legvalószínűbbnek az a vélekedés mutatkozik, mely szerint pénzügyi érdekcsoportok ölették meg Kinget azért, mert a vietnami háború ellen hangolta az amerikai népet, és mert attól tartottak, hogy a Szegény Emberek Mozgalma – amely immár mindenféle származású ember érdekeit képviselte – olyan támogatottságot hozott volna neki, amely révén az ő hatalmukat is megingathatta volna.

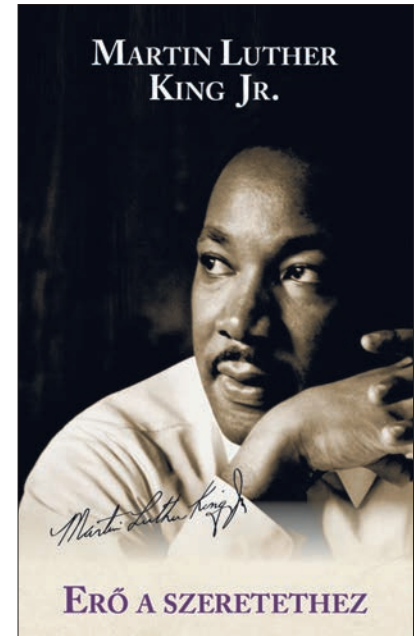
Reménysugárként

A mai globális krízishelyzetben könnyen a félelem kábulatába esünk, hitünket Krisztus helyett a fegyverekbe, jól védett országhatárokbba helyezzük, mert kételkedünk abban, hogy szeretetünkkel képesek vagyunk legyőzni a háború démonából kiáradó halált. Ahogy a téli napforduló közeledtével csökken a napfényes órák száma, úgy a világban zajló események is egyre sötétebb árnyékokot vetnek a jövőre.

De fontos látnunk: nem véletlenül ünnepezzük a karácsonyt épp az évnek ebben a szakában. Ahogy a János-evangélium prólógusában olvashatjuk: „A világosság a sötétségben fénylik...” Jézus, a fény, a szeretet is sötétségben, a legnagyobb terrorban – gondoljunk csak a Heródes által elrendelt gyermekgyilkosságokra – született. Ugyanígy képes megszületni bennünk a félelem, a gyűlölet és a kétségek legmélyebb sötétségében is, ha törekszünk arra, hogy szállást készítsünk neki szívünkben.

Ebben lehetnek segítségünkre a könyvben összegyűjtött prédikációk, amelyek Martin Luther King idején már bizonyították, hogy korábban elképzelhetetlenek hitt változásokat képesek elindítani az ember belső világában és társadalmi szinten egyaránt, és amelyek összefüggenek az erővel, amelyre a könyv címe is utal.

Ez a hatalmas erő képes volt arra, hogy Gandhi mozgalmán keresztül felszabadítson egy kontinensnyi méretű országot a brit elnyomás alól, hogy Martin Luther

Martin Luther King Jr.: *Erő a szeretettséghez*, 208 oldal, 135 × 215 mm. Casparus Kiadó Kft., Budapest, 2015. Ára 3500 forint.

King mozgalma által új mederbe terelje az Egyesült Államok történelmét, hogy véget vessen az apartheidnek Dél-Afrikában, és még hosszan sorolhatnánk.

A modern kor szörnyűségei között reménysugárként világít az erőszakmentesség szellemisége, amely olyan változásokat volt képes előidézni, amilyeneket erőszakkal és világi hatalommal nem lehetett volna. A történelem formálásának ez a merőben új lehetősége – bár Krisztus életében már találkozhattunk vele – csak a 20. században kapott erőre, és vált a társadalom közösségi szeretetfegyverévé.

Történelmi távlatból nézve az erőszakmentesség még csak csirázik, a szárnyait bontogatja. Mégis – eddigi eredményeit látva – okkal remélhetjük, hogy kiteljesedésének idején képes lesz akár a legvéresebb háborúk megfékezésére is. Hogy miként, azt még nem tudjuk, de Gandhi előtt sem tudta senki, hogyan szabadulhat fel India.

„Az erőszakmentesség középpontjában a szeretet áll” – mondta Martin Luther King. Szívünkbe kell tehát fogadnunk az erőszakmentesség magvait, gondolkodás módunk, kultúránk részévé kell tennünk őket, hogy kihajtsanak, és útmutatást adjanak nekünk a jövő nehézségei és lehetőségei közepette. Az erőszakmentesség lényegét adó szeretet pedig hittel és erővel töltsön el minket akkor is, ha a szenvedés keserű poharát kell kiinnunk. ● B. Á.

Mit jelent önnek, hogy a rendszerváltás időszakában nagy port kavart, Az utolsó szó jogán című film után most ismét egy újabb dokumentumfilm készült az édesapjáról?

– Izgalommal fogadtuk a Kabay Barna és Petényi Katalin filmes párost, amikor megkerestek minket, hogy filmet szeretnének készíteni édesapámról. Kiderült, hogy régóta forgatják a fejükben a gondolatot, s most készen állnak a megvalósítására. Persze hogy örültünk neki mindannyian! Annál is inkább, mert meggyőződésem, hogy atyám életével olyan példát állított a magyar emberek elé, amelyből ma is mindannyian meríthetünk, amelyből építkezhetünk, fiataloktól idősekig. Emberszeretetéből, szorgalmából, kitartásából, egyenes tartásából ma

is lehet bőségesen tanulnunk. Sőt! Egy csomó tekintetben az életüzenete aktuálisabb, mint valaha. Például hogy sem a személyét ért méltatlan támadásokért, sem felajánlott anyagi javakért, sem csábító ígéretekért egy pillanatig nem fordult meg a fejében, hogy elhagyja a hazáját. Több mint egy évtized telt el azóta, hogy utoljára „nagyfilm” készült atyámról. Azóta felnövőben van egy új generáció, és fontosnak tartom, hogy ők is megismerkedhessenek azzal a gondolkodásmóddal, amelyet atyám képviselt. Kellenek a jó példák! Nagyon örülök, hogy elkészült ez a film.

– Édesapja életének ihletésére a közelmúltban színdarab is íródott. Fazekas István A megvádolt című drámája tavaly jelent meg, de máris készülnek a színpadi bemutatókra. Merthogy nem is egy, hanem két színház tűzte műsorára.

– Különleges érzés, hogy atyám személye a magyar szépirodalomba is bevonult Fazekas István kiváló alkotása nyomán. Fazekas István édesapám legádázabb üldöztetésének idején még kisgyerek volt, de már akkor megérintette atyám ügye. Édesapja révén többször is találkozott családi házukban atyámmal. Ők is szabolcsi gyökerűek. A kissrác a felnőttek beszélgetéseiből megérezte, hogy valami komoly történik a körül az ember körül. Aztán felnőtt, költő, drámaíró lett belőle, és amikor elég tapasztalatot és bátorságot szerzett, elhatározta, hogy megírja ezt a lelkében régóta érlelődő drámát édesapámról.

Szeretném elmondani, hogy már az első olvasatra magával ragadott Fazekas darabja, valóban remekműnek tartom. Gondolhatják azt, hogy bizonyára van

Életüzenete aktuálisabb, mint valaha

Dokumentumfilmen és színpadon id. dr. Béres József munkássága

A Duna World csatorna tavaly, advent negyedik vasárnapján mutatta be a Béres József életútja című dokumentumfilmet. Kabay Barna és Petényi Katalin számos archív felvétellel idézi fel a legendás kutató kihívásokkal, megpróbáltatásokkal teli életútját és harcát, mely a legreménytelenebb helyzetekben is reményt adott embertársainak. A filmbemutató kapcsán a feltaláló fiával, dr. Béres Józseffel, a Béres Gyógyszergyár elnökével beszélgettünk.

utolsó szalmaszába az életben maradásért? Mit tesz a gyógyító, akit eltiltanak a gyógyítástól? A drámában ezek a gondolati rétegek sorra megjelennek, és úgy gondolom, mindezek által képes a ma emberét mélyen megérinteni.

– Úgy fogalmazott: Béres József életüzenete aktuálisabb, mint valaha. Munkássága, szellemisége mit üzen a ma emberének?

– „Soha egyetlen embertársam életéről nem akartam, nem akarok és nem is tudnék lemondani. Más a dolgom a világban” – ő ezt vallotta. Humanista életszemléletével sokaknak mutatott példát, hogy kitartással, szorgalommal, hittel hogyan érhetjük el a céljainkat, hogyan győzhetjük le a néha legyőzhetetlennek tűnő akadályokat. Mai rohanó világunkban különös szükség van olyan morális tartásra, melyet atyám felmutatott. Az ő életének példája megerősítést, útmutatást, bátorítást ad. Volt, hogy úgy gondolta, senki nem lehet próféta a saját hazájában, aztán ő mégis az lett.

– A több mint negyedszázados múltú Béres Gyógyszergyár hogyan tudja ápolni és megőrizni ezt a szellemiséget?

– A Béres Gyógyszergyár elválaszthatatlan Béres József személyétől. Feleséggel együtt mi úgy váltunk felnőttek-

ké, hogy beleláthattunk az ő küzdelmeibe, és megtapasztalhattuk az ő kimagasló emberi nagyságát. Olyan példát állított elénk az életével, amelyre csakis egy válaszunk lehet: a Béres-ügyet képviselnünk, munkásságát folytatnunk egyfajta kötelesség. Atyám példája máig motivál minket, erőt ad, amikor elfáradunk, és tartást, amikor elbizonytalanodnánk. Ezt igyekszünk továbbadni a következő generációnak, a gyermekeinknek is, akik közül már ketten a vállalatban dolgoznak.

Az én szerepem, hogy örködjek a „Béres-ügyön”. Azon dolgozom, hogy világszínvonalú termékeink legyenek, amelyek segíteni tudnak az emberek egészségének megőrzésében, hogy ezeket kifogástalan minőségben elő tudjuk állítani, és korrekt módon tudjuk piacosítani. Mára számos népszerű készítményünk van forgalomban. A családban mindenki megtalálta, ami az ő erőssége, amit hozzá tud tenni a közös üggyhez. Atyám élete végéig kutató maradt, nem is akart soha üzletemberré válni, mi pedig nem akarjuk felülmúlni az ő feltalálói teljesítményét. Nem azon gondolkodunk, miben lehetünk még nagyobbak, mint ő volt, hanem hogy kiegészítve az ő tudását, eredményeit, magunk is le tudjunk tenni mellé hasonló értékeket. ● E. É.

bennem némi elfogultság, de tény, hogy sokaknak tetszik, és máris két színház műsorára tűzte. Januárban Kecskeméten, februárban Budapesten, az Újszínházban kerül színpadra. Alig várjuk...

– Miért lehet napjainkban is aktuális a Béres-történet?

– A dráma az 1970-es évek közepén játszódik, csupán néhány évet ölel fel egy sajátos történelmi korban, a szocializmus időszakában. Középpontjában természetesen édesapám áll, de a darab korántsem csak az ő drámai küzdelmét mutatja be, hanem a korról kapcsolatos egyéb összefüggésekre is rámutat. Olyan emberi viszonyokkal foglalkozik, amelyeknek a felvetése napjainkban is izgalmas: házastársi hűség, az értelmiség helyzete, kisebbségi lét, egymáshoz, a hazához való viszonyulás, betegség-egészség kérdése. Hogyan kapaszkodik az ember az

Lutheránus szigetektől

Az Evangélikus Országos Könyvtár évkönyve

Az Evangélikus Országos Könyvtár Bivio című kiadványa az intézmény gyűjteményéhez köthető, azt felhasználó egykori és mai kutatók munkáit igyekszik bemutatni időről időre. A nemrégiben immár második alkalommal napvilágot látott, képekkel gazdagon illusztrált kötet tizenhét tanulmánya csaknem háromszáz oldalon tudósít az így született eredményekről.

A szerkesztők, Mányoki János és Pintér Gábor igen gazdag, rendkívül széles spektrumon íródott tanulmányokból állítottak össze olvasnivalót az evangélikus építészeti emlékektől József Attila versein keresztül a dervislegendáriumig. Ennek eredményeként a művészet és az irodalomtörténet, a néprajz és a neveléstörténet iránt érdeklődők is szívesen forgathatják majd az olykor ritkaságszámba menő kutatási beszámolókat, vallás- és egyháztörténeti aspektusaikkal együtt.

A művészettörténettel foglalkozó kutatóknak, tanároknak és e tudományág iránt érdeklődőknek öt tanulmányt kínál az évkönyv. Közülük az első ifj. Bibó István munkája *Evangélikus szigetek a régi Pest*

építészeti címmel. Három olyan épületegyüttessel foglalkozik a szerző, amely evangélikus intézményeknek – nevezetesen a fásori gimnáziumnak és templomnak, a Deák téri templomnak és iskolának, illetve az Üllői úti országos központnak – ad otthont. A gazdag képanyag és a részletes leírás segítségével az olvasó megismerheti a belső tereket, amelyeket alkotók a művészi tradíció és a funkció szem előtt tartásával hoztak létre; megismerheti a részletekben rejlő szépségüket, a középkori hagyományok és a modern technika találkozásából született, a rendeltetésnek megfelelő inspiráló környezetet.

Ugyanezt a három épületet más módszerrel látatja Hatvani Ágnes fotóművész, új oldalukról bemutatva művészi képeivel a jól ismert házakat.

Teljesen más korszakba viszi olvasóját Gáspár Dorottya *A késő római kori faragott és festett kövek értelmezéséhez* című munkájában. Olyan nyergesújfalu leleteket mutat be, amelyeket egy építkezés során tártak fel és mentettek meg a régészek. A két kőmaradvány segítségével – amelyek nagy valószínűséggel egy korabeli sírkamrában álltak – a szerző áttekintést nyújt a különböző római kori temetkezési szokásokról.

A világban jelenleg zajló események teszik időszerűvé Szántó Iván *A képek megítéléséről az iszlámban* című írását, amely azt a kérdést feszegeti, hogy megengedett-e az emberábrázolás az iszlám vallás szerint. A szerző térben és időben is alaposan körüljárja a témát Nyugat-Afrikától a Közel-Keleten át Indiáig, részletekbe menően bemutatja művészet- és vallástörténeti vonatkozásait oly módon, hogy az írás végére mindenki kialakíthat magában egyfajta véleményt a kérdésről.

A keleti művészet egy másik oldalát mutatja be Ruzsa György *Ikonkutatók és ikonkutatás a Szovjetunióban a 20. század második felében* című tanulmányában.

A szerencsés szemtanú maga a szerző, aki tanulmányai révén eljutott Moszkvába, ahol elsődleges forrásokból ismerhette meg szakterületének legfőbb tárgyát és kutatóit. Bevezeti az olvasót az ikonkészítés rejtelmeibe, majd bemutatja azokat a híres tanárokat, művészettörténészeket, restaurátorokat, akik nélkül nem lenne teljességében érthető és megismerhető az ikonok története. Érdekes, sokszor tragikus emberi sorsok bontakoznak ki az olvasó előtt az ikonográfia orosz értékelőit megismerve.

A témához szorosan kapcsolódik Sonnevend Margit könyvismertetése *Ikon-találkozó* címmel, amely a 2012 végén Rómában rendezett ikonkiállításról készült kiadványt mutatja be nagy alapos-sággal.

Az irodalomtörténeti írások sorában Mányoki János „vallomása” (*Kísérlet – A Credo – Evangélikus Műhely folyóirat nyolc és fél éve*) igazi különlegesség. A szerző szerkesztője volt a nevezett folyóiratnak, így írásából az e feladatkörben eltöltött évek munkájába nyerhetünk bepillantást. A Credo azzal a szerkesztők által vállalt céllal indult útjára, hogy az evangélikus hit és tudás közvetítésére a tanítás által vállalkozzon, hogy megszólítsa az iskolákat, a tanárokat, új interdiszciplináris kutatási módszerekkel mutasson be történeti eseményeket, szépirodalmi, képzőművészeti alkotásokat. A szerző őszinte és önkritikus hangvétellel tárja fel az eltelt évek reményeit és félelmeit, mutat rá az egyház és tanárai közötti szellemi kapcsolat hiányára és e helyzet megoldásának lehetőségére.

A szerző másik, személyes hangvételű írása (*Az utolsó levél – Hárs Ernő-emlékek*) közelebb hozza a nemrég elhunyt költőt és műfordítót, aki olyan kivételes, nálunk kevésbé ismert művészek munkáit fordította, mint például Camões vagy Hugo Distler.

Bivio 2014 – Tanulmányok az Evangélikus Országos Könyvtár műhelyéből. 274 oldal, 210 × 295 mm. Szerkesztette Mányoki János és Pintér Gábor. Evangélikus Országos Könyvtár, Budapest, 2015. Ára 3800 forint.

a dervislegendáriumig

Őry Katinka *Ablak a lélekre* című tanulmánya Rimay János költő és Balassi Bálint kapcsolatát, tanár-tanítvány, barát és rivális viszonyát elemzi rendkívül mélyrehatóan.

Rakovszky István munkája (*József Attila két szonettjéről*) ember és Isten viszo-

riumok a török irodalomban című kiváló esszéje. Ezek a csodás történetek megmagyarázhatatlan jelenségeket próbálnak értelmezni, vagy éppen nagyon is megmagyarázható dolgokat próbálnak elfedni. Átváltozással, hadi eseményekkel, rendkívüli hősökkel foglalkozó török legendák,

dásához és szerb népdalfordításához című tanulmánya. Székács József író, evangélikus lelkész, püspök, műfordító, iskolaalapító fiatal éveinek egy fontos állomását mutatja be a szerző, nevezetesen a házitanítóként növendékeivel Karlócán eltöltött éveket. A Stratimirović görögkeleti metropolita által 1792-ben alapított gimnáziumban kapott megbízást Székács, hogy magyar nyelvből és irodalomból előadásokat tartson. Megtanulta a szerb nyelvet, és szerb népdalokat fordított, amelyek könyv formájában is megjelentek. A gimnázium történetének folytatásában a szerző megemlékezik az intézmény nevezetes igazgatóiról és legfontosabb intézkedéseikről is. Az olvasmányos cikkből megismerhetjük a korabeli Karlóca szellemi elitjét is.

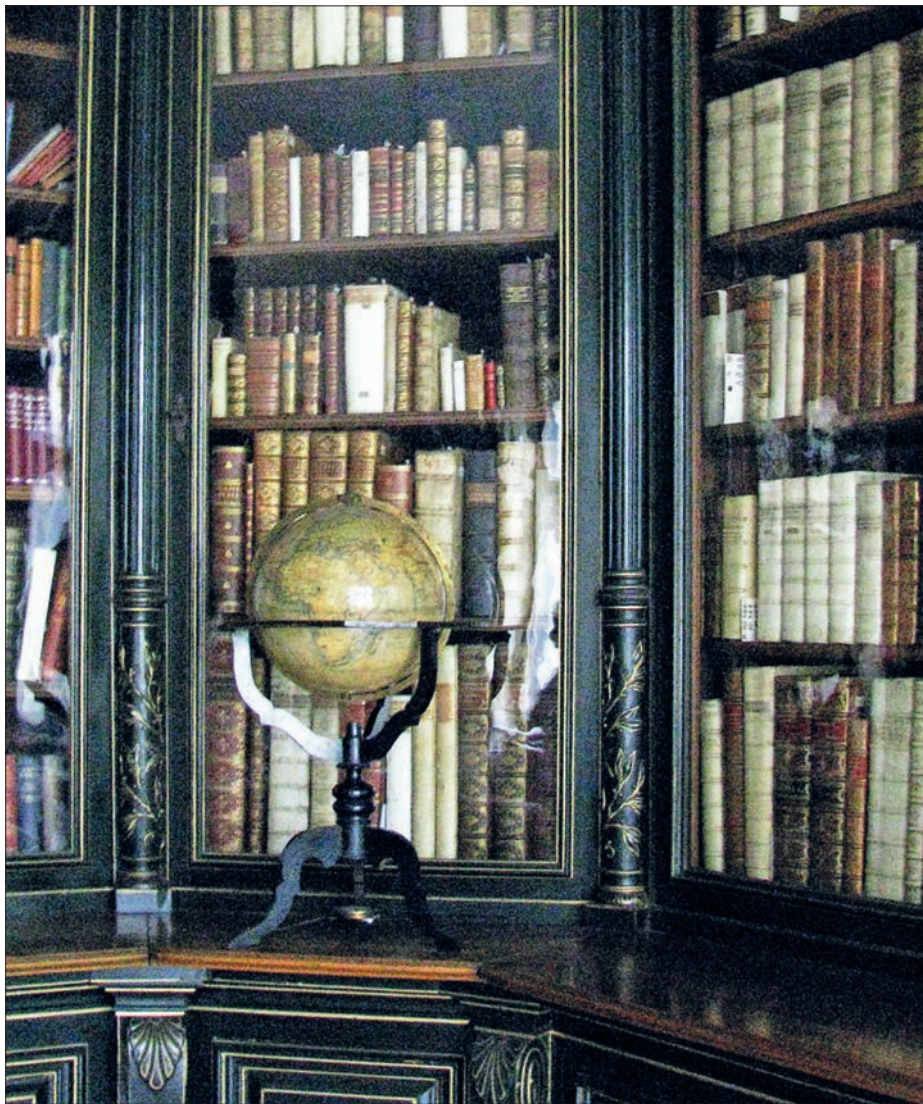
A 20. századba kalauzol Gödény Endre *Az autokratizmus és demokratizmus fordulóján* című írása, amely arra az örök kérdésre keresi a választ, hogy ki a jó vezető. A szerző egy középiskolai diákothon vezetőinek történetén keresztül vizsgálja a problémát és összetevőit, azt, hogyan befolyásolja a környezet, a származás, a végzettség, az alapvető morális értékekhez való viszony egy intézményvezető döntéseit.

Kunkovác László *Pásztoremberek* című fotóalbumát mutatja be Ács Anna és Hatvani Ágnes *Pásztorok dicsérete két hangra* című könyvismertetése. A fotók pásztorokat, csikósokat, csordásokat mutatnak be művészi színvonalon. A megkomponált képek, az elkapott pillanatok, a portrék egy eltűnni készülő mesterség kordokumentumai.

A *Bivio 2014* évkönyvben összegyűjtött tanulmányok értékes, hasznos és hiánypótló munkák, amelyeket újra és újra elővesz a kíváncsi olvasó. Szerencsés lenne a további kiadványok elejére egy bevezető is, amelybe a kötet ajánlása és az aktuális szerzők bemutatása kerülhetne, utat mutatva azok számára, akik most veszik először kezükbe a könyvet. Így viszont lehetővé válik, hogy az olvasó maga is részese legyen a nyomozásnak, amelyet a tudományos életben úgy nevezünk, hogy kutatás.

● APÁTI ANNA ZITA

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának főlevéltárosa

nyát, a költő hittel kapcsolatos kétségeit tárja fel a párhuzamos verselemzés alapján. Olyan alapvető emberi kérdéseket jár körül a József Attila által versben megfogalmazott gondolatok segítségével, mint az örökléthez vezető út utáni sóvárgás és a boldogság keresése.

Ehhez a kérdéskörhöz tartalmilag, ha távolról is, de kapcsolható Eördögh Balázs *Veléjtnámék – Csodás dervislegendá-*

amelyek a nép körében terjedtek elsősorban. Ilyenek a keresztény kultúrkörben is ismertek, s mindkét körben ugyanaz húzódik meg mögöttük: a hétköznapi gondok feledtetésére való törekvés, ami egyben válasz is lehet az emberi kíváncsiság által feltett rejtélyes és felfoghatatlan kérdésekre.

Hiánypótló neveléstörténeti munka Rokay Zoltán Székács József karlócai tartózko-

Örök Király

Vizsgáljuk meg a mi Urunk Jézus Krisztus királyságának soha véget nem érő, örökkévaló dicsőségét, amelyről az angyali követ ádventi ígérete szólt: „...és uralkodásának nem lesz vége.” (Lk 1,33b)

Azt jelenti ez, hogy ő maga, a Király nem veszítheti el királyi méltóságát, e Király örök király. Királyságán nem változtathat az emberek változó véleménye, az idők múlása, a körülmények átalakulása. Mert ő nem ebből a világból nyerte királyi méltóságát. Nem népszavazás emelte trónjára. Nem emberek lelkesedése, belátása, közakarata koronázta királlyá. Előbb volt ő király, mielőtt emberek lettek volna. Ez a világ teremtésétől fogva az ő királyságán nyugszik, és nem az ő királysága nyugszik ezen a világon. Ő, a Messiás onnan jött, ahol a mi létünknek az eredete van. Ő öröktől fogva az Isten élő Fia, és hogy ez a világ teremtetett, és hogy annak koronájaként mi, emberek itt vagyunk, az azért van, hogy bennünk az ő képe és hasonlatossága kifomáltassék.

Nem jöhet olyan idő, amely elavulttá tehetné az ő királyi méltóságát. Örökkévaló ez az ő királysága azért is, mert örök érvé-

nyűek az ő törvényei. Az ő királyságának nem lesz vége, mert az, amit ő nekünk parancsol, amit minden szavával és élete egész példájával elénk szab, mint jövődó elvet, soha nem évilhet el.

Az ő törvényei mindig igazak és érvényesek maradnak. Nagyon egyszerű törvények ezek. Ő maga az Ótestamentumból idézett szavakkal így foglalta össze őket: „...szerezd a te Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből”; illetve: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Mk 12,30–31)

Két nagy parancsa van tehát számunkra. Ne felejtjük el soha, hogy mindenestül Istené és egymáséi vagyunk. Ezek az egésznek alapjai és tartóoszlopai mindörökké! Ezek helyett az alaptörvények helyett senki nem adhat mást, jobbat, igazabbat. S ezért az ő királyságának vége nem lesz. De nem lesz vége azért sem, mert nem dőlhet meg a hatalma. Királysága megáll mindörökké, nincs hatalom, amely mérkőzhet az övével. Mivel hatalma nem földi hatalom, nem is érhet fel hozzá a többi.

Ezt csak az érti meg, akinek a lelke megvilágosodott az ő Lelkétől, akinek a szeme megnyílt nem e világi, örökkévaló valóságok meglátására. Csak idő kérdése, hogy egy-egy földi hatalom hanyatlása mikor érkezik el. Eleve meg van már pecsételve a sorsa. De az ő keresztje rendíthetetlenül áll.

Végül azért is örökkévaló az ő királysága, mert népe örökké megmarad. Hiszen a birodalmat, a királyságot végeredményben az alattvalók alkotják. Uralkodni csak alattvalók felett lehet. S ha megnézzük országának polgárait, elcsodálkozva kell mondanunk: az ő királyságának vége nem lesz. Királyságában nincsen halál! Földi királyságokban állandóan pusztul az eleven anyag, amelyből felépültek: az emberek. De az ő országában nem úr többé a halál. Ezért az ő népe sohasem fogyhat, csak gyarapodhat. Aki az ő uralma alá jut, ott is marad mindörökké.

Ő a lelkek királya. A földi világ csak keret, amelyből kiválasztja választottait, hogy elhívja őket országába, és örök életet adjon nekik.

A hívó ember szeme előtt folyik évszázadokon és évezredekken át egy titokzatos építómunka: Isten kiválasztottainak elhívása, együvé rendezése, egy lelki országnak a győzelmes megszervezése, amelynek Feje és Ura Krisztus. Ez a minden népből és nemzetségből kiválasztott nép megmarad.

Mi ezt a Királyt ismerjük! Milyen nagy kiváltság ez! Mihozzánk szüntelenül szól a hívogatás: éljük életünket az ő uralma alatt! Milyen nagy ajándék! Mi tudjuk, hogy az Isten úgy szerette ezt a világot, hogy ilyen örök Királyt küldött, és hogy mi hozzátartozhatunk az ő soha véget nem érő országához! Milyen szent elkötelezés!

Buzdítsuk egymást, hogy tisztességet tegyünk újra a mi számunkra e világra született Királynak. S aztán egy szívvel, lélekkel boruljunk le elismerni az ő örök uralmát, szánjuk oda magunkat az ő örök törvényeinek szolgálatára, engedjük át magunkat az ő örök hatalmának, és bízunk rá magunkat a múlt életben az ő kezére, amely örökkévaló életre tart meg minket!

• SZENCZI LÁSZLÓ

Csak idő kérdése,
hogy egy-egy földi
hatalom hanyatlása
mikor érkezik el.

Kövessen bennünket
az interneten is:
evangelikus.hu

Naponta aktuális tartalommal,
lelki táplálékkal, friss hírekkel,
érdekes interjúkkal, véleményekkel,
videókkal és képekkel várja Önt
a Magyarországi Evangélikus Egyház
hivatalos honlapja.

Egy kattintásra vagyunk Öntől!

Kosok

Csodaszép, hiteles, őszinte izlandi filmet ajánlok olvasóink figyelmébe. Hitre, vallásra nincs direkt utalás benne, de minden jelenet rólunk, emberekről szól, esendőségeinkről, a haragról, a meg nem bocsátás jégkorszakáról és a feloldás esélyeiről.

Ez a film haszonnal vetíthető minden iskolában, gyülekezetben, konferencián.

Festői szépségű izlandi völgyben él a juhtenyésztő testvérpár, Gummi és Kiddi. Azonos az életmódjuk, azonos területen

az ország legjobb vérvonalú, díjnyertes juhait tenyésztve, mindennek ellenére négy évtizede nem állnak szóba egymással. Néma haragban élnek az egymás melletti házakban, közös telken. Az egymástól megtagadott szeretetet a juhokba fektetik. Jobban szeretik a jószágokat, mint egymást. A film nézői csak a fontos dolgokat tudják meg. Nem derül ki az sem, miért nem állnak szóba egymással.

Amikor Kiddi birkáit végzetes betegség támadja meg, az egész völgy állattartása veszélybe kerül. Hogy a járványt megfé-

kezzék, a hatóságok le akarják mészárolni az állatokat, ezzel pedig a férfiak nemcsak a fő bevételi forrásuktól esnek el, de az évszázadok alatt nemesített fajta is kihal. A két testvér felismeri, hogy csak úgy menthetik meg a jószágokat, ha ennyi év haragtartás után újra összefognak.

A fiatal rendező, Grímur Hákonarson szeretettel, tapintattal, sajátos északi humormal ábrázolja a testvérpár, a két „kos” küzdelmeit és drámai egymásra találását a hosszú haragtartás után.

• SZEVERÉNYI JÁNOS

Homályos tükör tisztítása címmel tartotta 2016 első szabadegyetemi előadását Albert Gábor Kossuth-díjas író a budavári evangélikus gyülekezet kápolnájában. Az elkötelezett protestáns szerző január 4-én korábbi könyvei és személyes tapasztalatai alapján beszélt a rendszerváltozás éveiről. B. M.

Isten csak jelzéseket ad

Gáspár György könyve Albert Gáborról

Aki ifjúkorában Cseres Tibor, Jékely Zoltán, Roger Martin du Gard, Carl Zuckmayer műveiről írt recenziókat magyar folyóiratokba, maga sem gondolta, hogy eljön az idő, amikor az ő műveit fogja tolla alá több kritikus és irodalomtörténész. Vélhetően az sem fordult meg a fejében, hogy egyszer elegáns pályaképet rajzol róla egy mélyre látó irodalomtudós. Pedig megesett a friss Kossuth-díjossal a tünemény: Gáspár György csinos könyvben tárta föl Albert Gábor író műhelytitkait.

„A megismerés és a megértés olthatatlan vágya volt életem irányítója és motorja – mondja Albert Gábor a róla készült portréfilmben. – Így jutottam el a gyermekkor illúziójától az élet és ezen túl a transzcendencia valóságáig. Ami vagy Aki nélkül az élet – egyáltalán a létezés – sem értelmezhető. Mert Ő nem mond ki semmit, nem rejt el semmit, csak jelzéseket ad. Ezeknek a jelzéseknek a megismerése és értelmezése volt és maradt ars poeticám lényege.”

Gáspár György könyve igen gazdag. A szerző, Albert Gábor nyomába szegődve, akár el is tévedhetett volna abban a szellemi, mondhatjuk így is, barokkos díszkertben, amelybe bevetette magát.

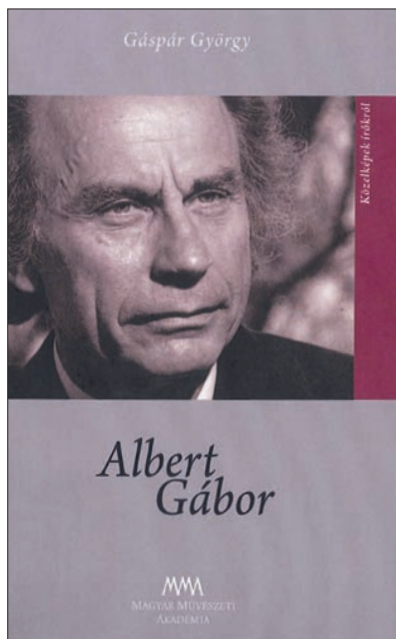
Egy recenzió nem ad módot rá, hogy felsorakoztassa a könyvben elemzett művek sokaságát, már csak azért sem, mert Albert Gábor hihetetlenül termékeny alkotó. Azt azonban illő főhajtással konstatálhatjuk, hogy műfaji gazdagsága kivételes a magyar irodalomban. Rövid prózák, novellák, kisregények, hangjátékok, szociográfiák, esszék emelik őt a legjobbak közé.

„A széppróza dominanciájának oka – írja Gáspár György – nyilvánvalóan az volt, hogy a nyolcvanas évek végéig a politikai helyzet miatt nem található egyenesen, kertelés nélkül kimondható, megfogalmazható formát, de a szépirodalom keretei között... a sorok közé becsempészve, rejtjelezve, szinte minden kimondható volt.” Még 56 traumája is.

Eszközként az író a belső monológokat alkalmazta leggyakrabban. Ugrin Aranka elemzését idézi Gáspár: Albert Gábor „no-

velláinak, regényeinek egyik legfőbb eszköze éppen a belső monológ, ha nincs lehetőség az igazság hangos kimondására...”

A könyv sokat időzik az „időjáték”, a jelképek, szimbólumok megfejtése körül, majd a tartalom rejtelmét elemzi. Albert Gábort a modern ember reménytelensége, különösen az értelmiség zsákutcái érdekelték, azok a „vidékek”, ahol – Jókai Anna megfigyelése szerint – kockázata volt az „értvényes szónak”.

Gáspár György: *Albert Gábor (Pályakép)*. 232 oldal, 125 × 200 mm. Magyar Művészeti Akadémia, Budapest, 2014. Ára 3400 forint.

A boldogság és a boldogtalanság minősége mozgatta Albert Gábor tollát. Kafka? Becket? Netán Mándy Iván? Kavarognak a kérdések, midőn kritikusai az őst, a stílusforrást firtatják. Gáspár György higgadtan válaszol: egyik sem! Albert Gábor saját, kiküzdött útját járja.

A sok műfaj között a szociográfia az író egyik legkedvesebb gyermeke. Az *Emelt fővel* címmel a *Magyarország felfedezése* sorozatban megjelent kötet különösen. Amikor kiszabadult „a zagyva, a diktatúra villájával kazalba hányt budapesti társadalomból”, gyermekkorának és ifjúságának világa tárult immár elé, teljesen új köntösben. (Csak zárójelben: a Baranyába menekített bukovinai székelyek és a baranyai svábok hányattott életéről Albert Gábortól kaphatjuk a leghitelesebb és megrendítő erővel megalkotott képet.) E műből sarjadt az *Egy lakodalom végelszámolása* című írása, novellába öltöztetve. A metamorfózis arra is rávilágít, hogy Albert Gábor műfaji világa átjárható.

Kevesen emlékeznek rá – erre is Gáspár György nyitotta rá a szemünket –, hogy volt Albert Gábornak két nagy „politikai kalandja” is. Az egyik ilyen az írószövetség 1986. novemberi közgyűlésén elhangzott felszólalása volt. Ilyesmiket mondott: „Vészhelyzetben élünk. [...] Beteg az ország, gyógyítani kell. [...] Újra kell építenünk ezt a szellemi országot. Nyílt, egyenes beszédre van szükségünk. Demokráciára, nem vádiratokra... Hagyd a bűnbakkeresést – építkezz!” A bomba nagyot szólt, a hatalom „demagóg provokációként” utasította vissza az író megállapításait.

1991-ben pedig az *Új Magyarország* tavaszi indulásától a napilap alapító főszerkesztőjeként dolgozott, konfliktusok százait átélve. Pokoljárását *A bizalom pajzsa megreped, avagy az Új Magyarország főszerkesztője voltam (Esettanulmány – Dokumentumok és kommentár)* címmel írta meg. Az írásban a rendszerváltoztatás médiavidékének gyermekbetegségei is nyomatékot kaptak, a főszerkesztő kilenc hónapjának kudarcai viszont későbbi műveiben „nemesültek”.

● PÁRKÁNY LÁSZLÓ

Aki színházat álmodott az evangéliumnak

91. születésnapja alkalmából köszöntjük Udvaros Bélát

Udvaros Béla rendező január 10-én töltötte be 91. életévét. Az Evangélium Színház alapító művészeti vezetőjét tavaly igazán méltó módon köszöntötték tisztelői a budapesti Duna Palota színháztermében. Természetesen az Evangélikus Élet is beszámolt a születésnap megünnepléséről, ám akkor a tervezettnél szerényebbre sikeredett a híradás. Miért ne idézhetnénk fel évfordulós meglepetésként a jubileum alkalmából elhangzottakat? – vetődött fel szerkesztőségünkben az ötlet.

Párkány László életút-ismertetője és Fabiny Tamás püspök levélbeli üdvözlése elé nem véletlenül helyeztük a Magyar Nemzet színikritikusának reflexióját, hiszen azt annak idején kifejezetten lapunk számára írta meg frissiben a szerző. És azóta napvilágot látott Büky Anna interjúkötete is, amelyben Udvaros Béla is készséggel tett bizonyágot hitbéli elköteleződéséről...

A lapunkban most megrajzolt portrévázlat kiegészítéseként illő rögzíteni, hogy Udvaros Béla 1951-ben indult rendezői pályafutása megtört, amikor feleségül vette az internálótáborból hazatért Dévay Camilla színésznőt. 1957-ben aztán három vidéki színház is érdeklődött a házaspár iránt, akik a kecskeméti Katona József Színház ajánlatát fogadták el. 1974-ben a békéscsabai Jókai Színházba nevezték ki rendezőnek, nyugdíjba vonulásáig ott dolgozott. A rendszerváltás évében kezdődött második szakmai élete. Az, amelyre – hite szerint – eleve rendeltetett...

● T. PINTÉR KÁROLY

A bátrak igaza

Legutóbb az Istenhegyi úton találkoztunk, a Lukács fürdőbe igyekezett. Most a fürdőigazgatóság jókívánsága érkezik meg váratlanul az ünneplő Duna Palota, az egykori lipótvárosi kaszinó díszes színpadtermébe: Udvaros Béla rendező kilencvenesztendős. Oldalt a puttók mintha ránk vigyáznának; mellettük hat medalion, Vajda Zsigmond, Márk Lajos freskói.

„Jövő kedden megyek a Lukácsba” – mondja, s köszönetül a felolvasott táviratért kezét csókol. Milyen régen nem láttam ezt a finom rezdülésekkel átszótt, lassú mozdulatot! Az Udvaros Bélánál hét esztendővel idősebb nagyapám tudott így kezét csókolni: utánozhatatlan eleganciával. A háború után születetteknek nem áll jól, bár próbálkoznak vele kitartóan; hiányzik belőle a régi, a békeidők illatát

pillanatra jelenné varázsoló személyes tapasztalat, az élet.

A jubiláló rendező most feláll, körültekint a nézőtéren; ugyanígy nézett körbe nemrég kissvábhegyi otthonának erkélyéről. Hatalmas forgószínpad az is. Amott a Duna szürke szalagja a Margit híddal, a Parlament darabja, az arany színű Vár, a mélyzöld, foltokban párás Gellért-hegy előtt pedig újra kibukkan a folyó, s rajta vakítóan csillan meg a reggeli napfény. Életének színhelyei onnan a magasból alig kivehetők: a Duna Palotát, a Vígszínházat csak sejteni a tetők, házak takarásában, a Nemzetit a Blaha Lujza téren régen lebontották.

De nincsen lehetetlen. A színpad szélén áll, a felkínált mikrofont félretolja. Szavalni kezd; a verset, az *Orgonabokor* címűt napra pontosan ötvenkilenc évvel korábban, 1956. január 15-én írta Simon István.

„[...] S mi egy nyíló májusi orgonafa őhozzá képezt, ki a tél derekát felvirágozta az élő virág tavaszával? Mert nekem ő a csoda, hogy lássam meg: nincsen lehetetlen, amit tennem kell, most kell tennem.

Tudom, lefagy; de ősszel is lekaszál minden virágot a sors, legalább ő csoda volt, szívünkbe itta magát, s így örökké él a hős orgonaszál, mert a télben is lett tavasza – mindig a bátornak van igaza.”

Ránk néz, finoman meghajol. Néma közönsége visszabámul rá. A párassá vált levegőben illékony szent hangulat. Aztán – nem kitör – elkezdődik a taps. Fülemben hallom még, szívemben visszhangzik talán örökké a sor: „...mindig a bátornak van igaza.” ● PETHŐ TIBOR

Kedves Béla Bátyám!

Bár az elmúlt napokban többször mondogattam magamban, hogy „Udvaros Béla hamarosan kilencvenéves lesz”, legnagyobb sajnálatomra némi késéssel ugyan, de fogadd jókívánságomat. Nemcsak magam és családom, hanem egész egyházunk nevében megköszönöm az Úr-istennek sokféle értékes szolgálatodat, köztük az Evangélikumi Színházat. Boldog vagyok, hogy közöttünk vagy, és hihetetlenül gazdag életműveddel nemcsak az egyetemes magyar kultúrát, hanem egyházunkat is gazdagítod.

Imádkozom azért, hogy továbbra is legyen testi-lelki erőd az alkotásra és arra a személyes példaadásra, amelyből mi, fiatalabbak oly sokat tanulhatunk. Maradjon meg az a rád jellemző végtelen derű is, amely az esetleges nehéz időszakokon is átsegíthet.

„Az Úr a te őriződ, az Úr a te oltalmad jobb kezed felől. Nem árt neked nappal a nap, sem éjjel a hold. Az Úr megőriz téged minden bajtól, megőrzi életedet. Megőrzi az Úr jártodban-keltesben, most és mindenkor.” (Zsolt 121,5-8)

Szeretettel és barátsággal köszönt:

Fabiny Tamás püspök

Udvaros Béla 90. évére

Amikor Kellér Dezső, a Vidám Színpad neves szertartásmestere nyugdíjba vonult, társai kórusban ecsetelték, milyen sok előnnyel jár majd a nyugdíjasélet. „Egyet mondjatok!” – fordult kesernyés mosolyal ünneplői felé.

Udvaros Béla nem egyet, többet is mondott... Nem sorolom fel Béla bátyám bátor szellemi kalandjait, csak arról ejtenék néhány szót, hogy Thália színészmaszkjá, borostyánkoszorúja és pásztorbotja közül nyugdíjaséveiben leginkább a pásztorbot ragadta meg a figyelmét. Az az istennői jelkép, amely nyugdíjasélete során örömondó pásztorrá formálta őt.

Cselekedni sem volt rest. Ötletét meggyőző argumentummal tárta a püspök urak elé: Thália temploma nincs távol a katedrálisoktól, a megannyi istenházától. Szent Johanna is sügött neki: Isten néha egyedül van... Ezt meghallva felrémlt Zekl Zoltán kétsorososa is: „Szélfúttá levél a világ. / De hol az ág? de Ki az ág?” Az elégikus kérdést Udvaros Béla színházi nyelvre fordította: a dolgok értelmét kereső ember is egyedül van, segítsünk rajta. Akit Sík Sándor is tanított a színiakadémián, az hitelesen ragozta a szeretet igéit; akinek frigyét a bölcs pap tanár áldotta meg, az sohasem árulta el a színházat.

Azért is nyerte el közös könyvünk a *Térdeplő Thália* címet, mert Udvaros Béla színházi élete, különösen a második,

az alázatról szólt. Arról, hogy a színház templom, amelyben nem szokás randalírozni. Arról, hogy a múltó divatok arzenáljában ragaszkodni kell a színház eleganciájához és értékeihez. Arról, hogy az érvényét veszített világban törhetetlen hitel kell keresni azoknak a szerzőknek az alkotásait, akik hiteles emberábrázolásuk révén a jóság, a szeretet alternatíváját kínálták fel a cinizmussal szemben.

Béla bátyám a ládafiából mindig előkapott olyan színműveket, amelyek nagyon elrejtöztek. A bűvópatak-színarabok érdekelték, de kézbe vette a színműkatedrálisokat is, ha azt hirdették: az ember aljában véve jó. Ha tisztába kerül önmagával, ha önismerete tisztességes, nagyobb baj nem érheti.

A leltár, amelyet most, az elbűvölő életkor ünneplésének tiszteletére elkészítettünk, őszinte főhajtást érdemel. De a számadást előzze meg egy villanásnyi tünődés, amelyet Béla bátyám a *Térdeplő Thália* című könyv zárómondataként sóhajtott. „Most itt ülök a nappaliban, az Élektra-szentély (*hitvesének szerepfotója* – P. L.) alatt. Rendezgetem az Evangélium Színház relikviáit, és azon tünődöm, Isten elfogadja-e a térdeplő Tháliának felajánlott szolgálataimat.”

A Teremtő földi „helynökei”, az evangélikus, a református és az unitárius püspökök a szolgálat nemességét aranynyomások

levélpapíron tanúsították: „Udvaros Béla a színház ötletével és megvalósításával egyházaink rendszerváltozás utáni történetének különleges színfoltját hozta létre, amely magas szinten szolgálta az evangélium üzenetének a kultúrán keresztüli hirdetését.”

Az evangélium üzenete tizennyolc esztendő alatt huszonhét színmű színrevitelében öltött testet. Udvaros Béla második életének áldozatos, nemegyszer megrendítően nehéz munkáját a szívből jövő nézői tapsokon kívül a kritika is tisztelettel méltatta. Magam is tintába mártottam két tucatszor a tollam, hogy Béla bátyám színeszközpontú, klasszikus szépségű rendezésére irányítsam a közfigyelmet.

Ha újabb könyvet írnék az ünnepeletről, akár az Udvaros Béla harmadik élete alcímet is viselhetné, mert immár bölcséleti és színház történeti kötetekkel is gyarapította életművét. Magam is alázattal részt vettem a Shakespeare-breviárium munkálataiban, amelyben harminchét színi alkotás cselekménymozgató bölcsességeit, a szeretet esztétikájának esszenciáját halmozta fel.

E helyről is buzdítanám, írjon már egy háromfelvonásos színművet is, hiszen még oly fiatal! A téma adott: az első felvonás Udvaros Bélát, a második Dévay Camillát, a harmadik Udvaros Dorottyát, vagyis a tehetséges család csodálatos színpadi menny- és pokoljárását mutatná be.

● PÁRKÁNY LÁSZLÓ

Breviárium

Részletek

Büky Anna Megtérés című
kötetéből (Luther Kiadó, 2015)

„Ki vagyok én?” – vagyis azt kérdezed, hogy van jelen Isten ebben a hosszú életben?

Életem kész regény.

1925. január 10-én születtem Budapesten. Apám, Unger Béla, aki lébényi sváb családból származott, vallásos, evangélikus ember volt. Hatévesen vesztettem el, így még emlékképeim sincsenek róla. Annyit tudok, hogy 1913-ban érettségizett a híres fasori gimnáziumban, de a bölcsészkarról egyenesen a háborúba vitték.

[...]

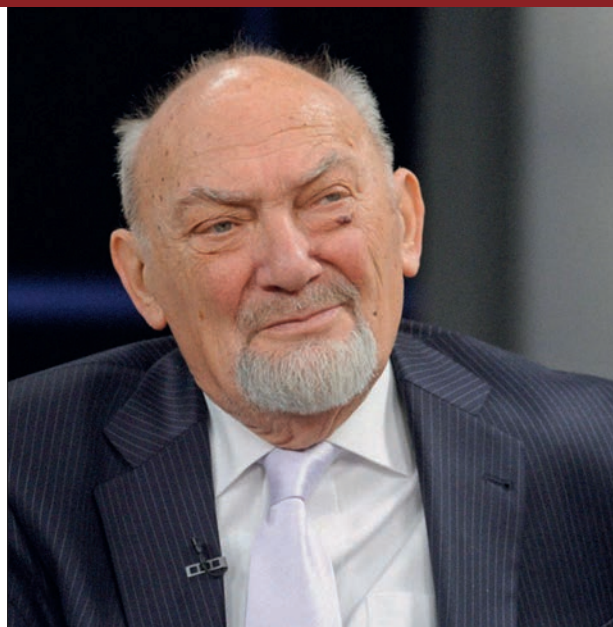
„Ki vagyok én?” – az évek során lassan megértettem, hogy a vallások mind Isten kegyelméből vannak. Én kamaszként nyertem magamnak egy Jézust, aki tökéletesen az Isten képviselőjében élte, éli az életét. Ő az én példaképem. Az evangélium jelentése örömhír. „Nekünk bé kell tölteni reménységgel a világot, amely minden percében a kezdet és a vég” – így írta ezt atyai barátom, Tamási Áron.

„Ki vagyok én? Hány életem van?” – Nyugdíjba vonulásomat követően váratlanul új lehetőségek nyíltak meg a számomra. Hatvanéves korom után önálló irodalmi estekkel kezdtem bejárni az országot.

[...]

Evangélikus egyházunkhoz kötődő hitéletem újabb lépcsőfokát és egyben csúcspontját – nyugodtan mondhatom, betetőződését – a rendszerváltás után éltem át. 1990-ben a Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület – melynek az evangélikus Szentágothai János professzor volt az elnöke, alelnökei pedig Nemes-Nagy Ágnes költő és az unitárius ifjabb Bartók Béla voltak – közgyűlést tartott. Az esemény

üdvözölte a későbbi Evangélium Színház megalapítását, amelyet három protestáns egyház – a református, az evangélikus és az unitárius – főnhatósága alatt hozhatam létre. A következő húsz évben olyan szerzőktől is bemutattunk feledésre ítélt darabokat, mint Tamási Áron, Németh László, Illyés Gyula. De Nyíró József, Hubay Miklós, Szabó Magda soha nem játszott művei is színpadra kerültek. Búcsúzól pedig – 2009-ben – „rehabilitáltam” Madách Imre *Az ember tragédiája* című művét. Az utolsó kép Istennek a tetőfokról Ádám felé lenyúló keze. Ezzel a képpel zárult az én két évtizedes korszakom.

De Isten szeretete oly végtelen és oly kifürkészhetetlen, és oly gazdagon megáldja a benne bízókat, hogy ez a 2009-es időpont is csak kezdetét jelentette egy látszólag nyugdíjas korszaknak. Hiszen ekkor, nyolcvanöt évesen kezdődött írói karrierem. Biztosan tudtam, hogy Isten most arra készítet, hogy írjak. Elhatároztam, hogy újra, folyamatosan elolvasom Shakespeare mind a harminchét drámáját. Kiemelem belőlük azokat a bölcsességeket, az életszemléletből fakadó gondolatokat, amelyek révén a világkultúra egyik legnagyobb alkotója lett. Mindezt egy könyvben gyűjtöttem össze, melynek a *Breviárium* címet adtam. A válogatás, melyet *A velencei kalmárról* szóló tanulmányom zár, és amelyet saját utolsó megtakarított pénzemen adtam ki, olyan nagy, nem várt siker lett, hogy felkeresett a Nap Kiadó vezetője azzal, hogy mindegy miről, csak írjak! Így születtem meg újabb köteteim, a *Molière tragikum*a, majd az Evangélium Színház húsz évét, harminc bemutatóját áttekintő kiadvány, *Egy kis nemzeti színház* címmel.

Isten szeretete oly végtelen és oly kifürkészhetetlen, és oly gazdagon megáldja a benne bízókat, hogy ez a 2009-es időpont is csak kezdetét jelentette egy látszólag nyugdíjas korszaknak.

Evangélikus hitemben megerősített későbbi találkozásom Luther Márton tanításával. Ettől kezdve már tudatos evangélikus voltam. Megértettem, hogy ez az Ágoston-rendi szerzetes nem új vallást akart alapítani, hanem a visszasságoktól akarta megszabadítani az egyházat, mégpedig élete kockázatásával. Ez volt az én megtérésemnek a második, már felnőttkori lépcsője. A hitben úgy maradtam benne, hogy a Bibliával tartom az erős, megrendíthetetlen kapcsolatot.

[...]

helyszíne a fasori gimnázium volt, amelyet akkor kapott vissza az evangélikus egyház az államtól. És ott, azon a helyszínen, ahol apám érettségizett, én konfirmáltam, elmondtam a tervemet egy új, keresztény magyar nemzeti színház megalapításáról. Hogy ebben a szétzüllött színházi világban végre méltó módon bemutathassunk a hazai közönségnek olyanokat, akiket a kádári világban negyven évig nem engedtek játszani.

Ifjabb Bartók Béla azonnal letett egy jelképes összeget az alapításra... Mindenki

Mit hozhat 2016 az informatikában?

Bevásárlólista a hűtőszekrényből

Hálás téma év elején, hogy mire is számíthatunk a technológia világában az adott esztendőben, de valahogyan mindig ott motoszkál az ember bőre alatt, hogy az előre kiszámítható fejlődési irányokon túl vajon lesz-e olyan „nagy durranás”, amellyel senki sem számolt igazán előre.

Tudjuk, hogy az „overnight success”, azaz az egyik napról a másikra beütő siker csalóka, hiszen a legtöbb esetben hosszú évek munkája rejtezik egy-egy korszakalkotó termék vagy szolgáltatás hirtelen jött felfutása mögött. Ugyanakkor lehet tudni például azt is, hogy a Google-nál mint az internet fejlődését talán leginkább meghatározó cégnél soha nem is volt hagyománya a klasszikus üzleti tervnek, amely előre megpróbálja lefektetni, hogy milyen termékeken fognak dolgozni. Amikor a cégnél felmerült egy hasonló készítésének az ötlete, akkor Larry Page, az egyik alapító ezt kérdezte: „Láttál már valaha olyan ütemtervet, amelyet a csapatnak sikerült túlteljesítenie?” Vajon ez a céges szintre emelt, korlátozásmentes gondolkodásmód idén is fog valamilyen meglepetést okozni?

De nézzük, mit vesznek biztosra a szakértők 2016-ban.

Bár a tavalyi év legjobban fogyó okostelefon-márkája toronymagasan az Apple iPhone készüléke volt, és az előrejelzések szerint a cég idén az okosórájának újabb változatát is piacra fogja dobni, a prognóziskészítők úgy gondolják, hogy lassan elkezd véget érni az Apple aranykora. Persze a világ egyik legértékesebb vállalatát nehéz lenne megingatni, de arra lehet számítani, hogy elsősorban technológiák felvásárlásával fog továbblépni a cég, és nem mindent házon belül fejleszt majd ki.

Az autóiipar lehet az egyik célterület, amelyen máris óriási mozgolódás van, egyrészt az önvezető autók révén – mely a Google érdekeltsége is –, másrészt a rendkívül környezetbarát elektromos autók el-

terjedésére is jobban lehet számítani. Noha ezen a területen jelenleg a Tesla szinte egyeduralmodó, a Mercedes nemrég jelentette be, hogy a következő években kétmilliárd eurót fog szánni a saját elektromos autók kifejlesztésére.

Az önvezető autó csodás elképzelés, és be is árnyékolja a többi, gépjárművekkel kapcsolatos fejlesztést, de jó tudni, hogy

pokban. A következő évek csatája jó eséllyel nem a böngészők között – ha emlékszünk még az Internet Explorer és a Netscape Navigator mintegy húsz évvel ezelőtti küzdelmére –, hanem a hűtőszekrények táján fog zajlani, azaz az lesz a kérdés, hogy a háztartási gépek fejlesztői mennyire hajlandók a konkurencia gépeivel szót értő rendszert készíteni. Lefordítva: vajon a hű-

eközben újabb és újabb eszközök készülnek majd a hétköznapi, emberi vezetés segítségével: a sebességtartó automatikák, az automata fékezőrendszerek vagy éppen a sávunk indulását jelző elektronika hamarosan éppen olyan elterjedtek lesznek, mint manapság az elektromos ablakemelő.

Azzal együtt, hogy autóink és háztartási gépeink egyre okosabbá válnak, az elemzők a számítógépek és a tabletek számának lassú visszaesésével számolnak. A számítógépgyártók pedig szépen elkezdenek a szoftverek és a szolgáltatások irányába mozdulni. Amikor már majdnem mindenben számítógép fog működni, nem is a gépek mennyisége és milyensége fog dominálni, hanem az, hogy mihez tudunk mi, felhasználók kezdeni velük, mennyire tudnak hasznos társak lenni a mindenna-

tőszekrényem fel tudja-e majd írni a tejet az elektronikus bevásárlólistámra, ha érzekeli, hogy a telefonom – velem együtt persze – egy áruházban van éppen?

Nem lehet elmenni amellet sem, hogy a való világbeli fejlesztéseken túl idén a virtuális valóság is hangsúlyosabb szerepet kap. Ha minden igaz, nemsokára kapható lesz az Oculus Rift sisak vagy szemüveg, amelyet felvéve a számítógép által generált világba csöppenünk. Persze könnyen lehet, hogy ez a játékok kedvelőin kívül nem sokakat hoz majd lázba, de abban a műfajban kétségkívül érdekes lehetőségeket hordoz. Főleg, ha tudjuk, hogy egy számítógépes játék nagyobb költségvetéssel készülhet, mint egy-egy hollywoodi sikerfilm. És néha többet is hoz a konyhára...

● NAGY BENCE

Vetési varjú

A vetési varjakról készült fotódat vagy a varjakkal kapcsolatos írásos megfigyeléseidet szerkesztőségünkbe várjuk: Evangélikus Élet szerkesztősége, 1091 Budapest, Üllői út 25.; e-mail: evelet@lutheran.hu.

Megfejtések: 1. 350-600 gramm. 2. Negy-öt. 3. 16-18 nap alatt.

Bizonyára jól ismeritek, hiszen télen nemcsak a mezőkön és az utak mentén látni a károgó fekete csapatokat, hanem a városokban, a falvakban is. Kelet felől, az ukrán és orosz síkságokról tömegesen érkeznek minden ősszel nemcsak hozzánk, de egész Közép-Európába, és február második felében indulnak csak vissza fészkelő hazájuk felé.

Telepesen költenek, a hazaiak márciusban már a fészkeket tatarozzák. Néhány tucat, de akár több száz pár is együtt lehet. A telepek hangosak a folyamatos károgástól, a fekete madarak jönnek-mennek, fészkeanyagot hordanak, később fiókákat etetnek. Néha még a városok belterületén is vannak telepeik.

A vetési varjú a nyílt területek madara, táplálékát a mezőkön szerzi, fészkeit a kis akác- és a nyárligetek fáira építi. Ezek a telepek nagyon fontosak természetvédelmi szempontból, mert a korán költő varjak megüresedett fészkeiben nevelik fiókáikat a fokozottan védett kék vércsék. A sólyomfélék – ide tartoznak a vércsék is – ugyanis nem építenek fészket, hanem más madarak otthonait foglalják el.

A vetési varjak növényi és állati eredetű táplálékot egyaránt fogyasztanak. Rengeteg rovart és férget pusztítanak el, de felszedik a pockokat, egereket is. Ősszel a kukoricatarlókat járják, ahol az elhullott szemeket keresik, de látogatják a szemételepeket és az állattartó telepek környékét is. Ha vidéken élsz, kukoricával egy alkalmas helyre szoktathatod őket, ahol jó fényképeket készíthetsz róluk. De mobiloddal megörökítheted azt is, amikor a fáról szedett dióval a csőrükben repülnek a kertek felett.

Végül oszlassunk el egy tévhitet! A varjakról sokan ma is azt hiszik, hogy soká, akár száz évig is élnek. A gyűrűzésekkel alátámasztott valóság ellenben az, hogy átlagéletkoruk csupán öt-hat év.

A vetési varjú védett, természetvédelmi értéke ötvenezer forint.

● SCHMIDT EGON

Kérdések:

1. Mit gondolsz, milyen súlyú egy vetési varjú?
2. Vajon hány tojás van a fészkekben?
3. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?

Töprengő

Hol itt az igazság?

Te is szoktad nézegetni a társaid holmiját? Kié szebb? Kié jobb? Kié divatosabb? Vagy azt érezted, a tiedet méregetik, hogy elég jó-e? Volt már, hogy úgy érezted: te jobban tudtál valamit, mégis a másik mondhatta el, vagy őt dicsérték meg? És még sorolhatnánk az ilyen kérdéseket, mert még sok minden van!

Ha elolvasod a Bibliából, Máté evangéliumának 20. fejezetéből a szőlőmunkások példázatát (1–16), talán megint ezt kérdezed: „Hol itt az igazság?” Az igazság Istennél van, aki olyan, mint a szőlősgazda: mindenkit egyformán szeret. Ha úgy érzed, lemaradtál, kevésre értékelnek, már késő, ne ijedj meg! Isten éppen téged keres, hogy a tudásoddal, ügyességeddel, kedvességeddel, türelmeddel, azzal, ami te magad vagy, az ő munkása légy. Sohasem késő az ő szolgálatába állni. Ha ezt teszed, tied lehet az egy, amiből nincs is több: nevét megtalálod a rejtvény 5. pontjában.

Ha elolvasod a Bibliából, Máté evangéliumának 20. fejezetéből a szőlőmunkások példázatát (1–16), talán megint ezt kérdezed: „Hol itt az igazság?” Az igazság Istennél van, aki olyan, mint a szőlősgazda: mindenkit egyformán szeret. Ha úgy érzed, lemaradtál, kevésre értékelnek, már késő, ne ijedj meg! Isten éppen téged keres, hogy a tudásoddal, ügyességeddel, kedvességeddel, türelmeddel, azzal, ami te magad vagy, az ő munkása légy. Sohasem késő az ő szolgálatába állni. Ha ezt teszed, tied lehet az egy, amiből nincs is több: nevét megtalálod a rejtvény 5. pontjában.

Fogom a kezed

Mennyei Atyám!

Köszönöm, hogy nálad jó lehetek. Ezentúl nem azt nézem, mit szólnak mások, mert tudom, hogy te nekem szurkolsz. Amikor érzem, hogy szeretettel figyeled a munkámat, már nem kapkodok, nem félek, hogy elrontom, és valahogy több lesz bennem az erő és a kitartás is. Szeretnék neked örömet szerezni mindennel, amit teszek. Ámen.

1000mester

Készíts szőlőfürtöt színes papírból!

Színes kartonra rajzolj szőlőlevelet, majd vágd ki. Ezután készíts egyforma széles színes papírcsíkokat. Sorban hajlítsd őket gyűrűformára, ragaszd össze, s ha megszáradt a ragasztás, kialakíthatod belőlük a szőlőfürtformát.

REJTVÉNY

A szőlőfürtök egy-egy szót rejtnek. Ha megtaláltad őket, válaszolj a kérdésekre!

1. Ő a szőlő gondnoka. Mi volt a dolga a példázatban?
2. Mennyit kaptak ebből a munkások?
3. Hogyan fogadták ők a bérüket?
4. Mit tett ezen a helyen a szőlősgazda?
5. Végül olvasd össze a kerítés kövein elrejtett betűket!

A helyes megfejtést szerkesztőségünk címére beküldők között jutalmat sorsolunk ki.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 24.) *Míg jó dolgom volt, azt gondoltam: nem tántorodom meg soha. Uram, kegyelmedből hatalmas hegyre állítottál. De mikor elrejtetted orcádat, nagyon megrettentem.* Zsolt 30,7.8b (1Pt 5,5–7; Mt 20,1–16; 1Kor 9,24–27; Zsolt 89,20–53) A „teremtényezés” rendkívül kifejező szó annak ellenére, hogy azok az élethelyzetek, amelyekben átélhetjük, nem szedhetők könnyen csokorba. Teremtényi voltunkát átélhetjük Isten mellett, vele szemben, tőle távolodva vagy felé közeledve, az ő hiányában és az iránta való vágyban. A lényeg, hogy létezhet olyan pont mindannyiunk életében, amelyből önmagunkra és a saját magunk alkotta kis világra is láthatunk. Ha ilyenkor minden, amire büszkék vagyunk, egy csapásra összeomlik, vagy fájoan viszonylagosnak tűnik, elkezdhetünk gyanakodni, hogy még nem találtunk rá életünk biztos pontjára.

Hétfő (január 25.) *Jöjjetek, mert már minden készen van!* Lk 14,17 (Zsolt 115,13; Lk 19,1–10; 1Tim 5,3–16) Földet vettem..., ökröt vettem..., most nősültem... Így mentik ki magukat az Isten országába meghívottak sorban, gondolkodás nélkül. Ha gondolkodnának, mert valóban megérintette volna őket a meghívás jelentősége, hamar rájönnek, hogy milyen átlátszó, olcsó kibúvókat találtak. Egyik esemény sem olyan ugyanis, amelyre jó előre nem készülhettek volna fel. Ezek az emberek nem rendezték még el életükben a munka, a birtoklás, az öröm és a társas élet kapcsolatát. Jézus szavainak súlya abban áll, hogy a legnagyobb ajándék át- és meggondolatlanul is visszautasítható. Ami azonban még ennél is fontosabb: a meghívás váratlanul bárkihez elérhet.

Kedd (január 26.) *[A börtönőr] örvendezett, hogy egész háza népével együtt hisz az Istenben.* ApCsel 16,34 (Zsolt 65,9b; 5Móz 7,6–12; 1Tim 5,17–25) Végtelenül őszinte megjegyzés. A börtönőr szolgálatteljesítés közben ugyan sok mindenre gondolhatott, de hogy munkaideje elmúltával hirtelen megpördül vele az univerzum, és ő a „gondjaira bízott” fogvatartottak jóvoltából Istennel találkozik majd, arra aligha. Öröme nem csak abban áll, hogy „átélte saját feltámadását” (ha Pál nem szól rá erélyesen, öngyilkos lett volna a kötelességszegés miatti szégyenében vagy félelmében), és hogy minden jóra fordult. Egész háza népe miatt örül. Azok életét láthatja rövid időn belül megalapozódni, akikért felelősséget visel és aggódik.

Szerda (január 27.) *Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk.* 1Kor 2,12 (Neh 9,20a; Róm 4,1–8; 1Tim 6,1–10) A titkos bölcsesség és elrejtett értelem iránti élénk érdek-

lődés átjárta a görög és a római kultúrát. A vallási tanítók egymással versengve igyekeztek tanítványokat találni szellemi portékájuknak. Minél furcsább, minél szokatlanabb ötlet mondtak el, annál nagyobb érdeklődésre számíthattak. Pál apostol sem szerénykedik portékájával. Ahogy egyedül az emberi lélek ismerheti azt, ami az emberben van (az értelmet az „értelmes lélekrésznek” tulajdonították), úgy Istent is csak az Isten Lelke ismerheti. Ő pedig ajándékba adja az embernek e legmélyebb ismeret forrását... Hogy egy prédikátor igazat mond-e, vagy ámit csupán, egyféleképp dönthető el. Tovább kell hallgatni, ki kell próbálni, meg kell győződni szavai tartalmának igazságáról. Erre buzdítja hallgatóit az apostol.

Csütörtök (január 28.) *Most pedig, Urunk..., add meg szolgálidnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet.* ApCsel 4,29 (1Kor 3,[1–3]4–8; 1Tim 6,11–21) A csodák nem az égből ereszkednek alá sosem látott, földöntúli, szokatlan formákban, hanem az élet megszokott jelenségei válnak egyszer csak olyan „forróvá”, jelentéssel telítette, hogy az ember csak ámul. Az első gyülekezet tagjai, az ApCsel sok leírása szerint, folyamatos ámulatban éltek. Ámúltak azon, ahogy életük önmaguk számára is jellé válik. Isten jelenlétének, szeretetének, hűségének, megerősítésének szakadatlan jelévé. Erről beszélni, ezt megmutatni, így kiállni nagy bátorság, mert ítélet minden eddigi üresjáratú problémagyártás és határozatlanság fölött.

Péntek (január 29.) *Törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídlelkűségre.* 1Tim 6,11b (Mal 3,13–18; 2Tim 1,1–12) Törekvés az igazságra: korlátaim fel- és elismerése. Törekvés a kegyességre: vágy, hogy a Jó kitöltse az életem. Törekvés a hitre: igény az élet minden mozzanatának legmélyebb megalapozására. Törekvés a szeretetre: a legnagyobb földi erő erőterének elismerése. Törekvés az állhatatosságra: ragaszkodás a változó formákban megtapasztalt változatlanhoz. Törekvés a szelídlelkűségre: az igazság, a kegyesség, a hit, a szeretet és az állhatatosság legnagyobb próbája.

Szombat (január 30.) *Hadd tartsunk veletek, mert hallottuk, hogy veletek van az Isten! Zak 8,23b (Jn 12,20–21; 1Kor 1,26–31; 2Tim 1,13–18) Zakariás szavai nem a bátortalan vagy szelíd kérést fejezik ki, hanem az erőszakosságig menő határozottságot. Így kéri majd az igazság nyilvánvalóvá válásának napjaiban az eddig mindenféleképpen bízó emberek és népek Júda lakóit arra, hogy rájuk is kérjék az egyetlen igaz Isten oltalmát. De ki tudja, mi vár még addig a Föld lakóira?*

● BÉRES TAMÁS

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja – megjelenik kéthetente

Ára: 450 Ft

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu. Előfizetés: elofizetes@evelet.hu • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 20/824-5519; fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu). Főszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com). Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu). Rovatvezetők: KENDEH K. PÉTER - Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA - A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA - Gyermekeknek (keszivegyul@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS - Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletlég ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302. Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Az Evangélikus Élet magazin negyven oldalon kéthetente jelenik meg. A közbeeső heteken pedig a „régibb” Evangélikus Élet formájában, négy oldalon az egyházunk eseményeire visszatekintő evangélikus Krónika számait vehetik kézbe olvasóink. Ebben a hírlevélben A vasárnap igéje, az Oratio oecumenica, az Új nap – új kegyelem rovat adott hétre szóló írásait is közöljük.

A lap, illetve a csak együttesen létező lapok előfizetési díja nem változik. A magazin és a Krónika éves előfizetési díja 14 300 forint (a féléves 7150 Ft, a negyedéves 3575 Ft). Az előfizetési díj ellenében egyik héten a magazin, másik héten a Krónika számait küldjük olvasóinknak. A gyülekezetekben terjesztett lapok ára pedig a következő: a magazin 450 Ft, a Krónika 100 Ft.

Hirdetésméretetek és -tarifák az Evangélikus Élet 81. évfolyamától

Hirdetések a magazinban

A lap A/4-es méretű, színes

Borító 2 (210 × 295 mm + 5-5 mm rátöltés)	180 000 Ft
Borító 3 (210 × 295 mm + rátöltés)	160 000 Ft
Borító 4 (210 × 295 mm + rátöltés)	220 000 Ft
1/1 oldal (210 × 295 mm + rátöltés)	120 000 Ft
Fél oldal fekvő (210 × 147,5 mm + rátöltés)	65 000 Ft
Fél oldal álló (105 × 295 + rátöltés)	65 000 Ft
Negyed oldal (90,5 × 130)	35 000 Ft

1/50 (59 × 50 mm)	8 500 Ft
1/100 (59 × 100 mm)	17 000 Ft
2/50 (122 × 50 mm)	17 000 Ft
2/100 (122 × 100 mm)	35 000 Ft
3/50 (185 × 50 mm)	25 000 Ft
3/100 (185 × 100 mm)	50 000 Ft

Áraink az áfát nem tartalmazzák!

Evangélikus egyházi intézmények, gyülekezetek ugyanazt a hirdetést egy alkalommal, maximum 800 karakter terjedelemben jelentethetik meg ingyenesen.

Az újabb megjelentetés, illetve a 800 karakter meghaladó hirdetés ára megegyezik a magánjellelű apróhirdetés tarifájával.

Nem evangélikus egyházi intézmények, gyülekezetek esetében hirdetési díjaink egy hirdetés egyszeri megjelentetésére vonatkoznak. Ugyanazon megrendelő többszöri hirdetése esetén árainkból – megköten-dő szerződés értelmében – kedvezményt nyújtunk. Az alapítványoknak, egyesületeknek az szja 1%-ára vo-

Hirdetések a Krónikában

A lap A/3-as méretű, fekete-fehér

Negyed oldal, álló	50 000 Ft
1/50 (52 × 50 mm)	5 500 Ft
1/100 (52 × 100 mm)	10 500 Ft
2/50 (108 × 50 mm)	10 500 Ft
2/100 (108 × 100 mm)	16 000 Ft
3/50 (164 × 50 mm)	14 000 Ft
3/100 (164 × 100 mm)	27 000 Ft

A magazinban és a Krónikában egyaránt

Magánjellelű hirdetés: karakterenként 8 Ft

Üzleti jellelű apróhirdetés:

soronként (kb. 40 leütés/sor) 825 Ft

(Fontos! A szóközök is számítanak!)

natkozó közleményeire a magánjellelű apróhirdetés tarifája érvényes.

A lapban való elhelyezésre vonatkozó konkrét kérés esetén 15%-kal nő a fizetendő összeg.

A hirdetések leadási határideje: a megjelenés vasárnapját megelőző 2. hét csütörtöke, tehát a megjelenés előtt legalább 18 nappal korábban kell szerkesztőségünkbe érkezniük a közlésre szánt hirdetéseknek. Későbbi érkezés esetén nem tudjuk elhelyezni a lapban.

A hirdetések szöveggondozás után kerülnek az újságokba.

● Az Evangélikus Élet kiadóhivatala

EZ AZ A NAP! bemutatja
NEXT LEVEL WORSHIP NIGHT

OPEN HEAVEN

River Wild
EUROPE TOUR

BUDAPEST SPORTARÉNA
2016. FEBRUÁR 2. 19 ÓRA

JEGYEK ÉS CSOPORTOS KEDVEZMÉNYEK: EZAZANAP.HU, TEX.HU

